

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TERORISMUS JAKO ODRAZ ISLÁMSKÉHO FANATISMU

Autor práce: Stephanie Janurová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....
vlastnoruční podpis autora bakalářské práce

Děkuji vedoucímu bakalářské práce mjr. Mgr. Štěpán Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JANUROVÁ, S: *Terorismus jako odraz islámského fanatismu : bakalářská práce.*

České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií o. p. s., 2011.

Vedoucí práce mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčové pojmy: historie, islám, fanatismus, fundamentalismus, Blízký východ, 11/09/2001, protiteroristická legislativa

Bakalářská práce pojednává o základních monoteistických náboženstvích a rozdílech mezi nimi a soustředí se na nejmladší z nich – islám. Interpretace Koránu bývá zneužívána teroristy, kteří neskrývají svoji netoleranci k jiným vyznáním a hlavně k západním zemím.

Tato práce hledá příčiny aktů islámských teroristů v psychice každého z nich a zkoumá vazbu muslima ke Koránu. Je kladen důraz na vztah USA k Blízkému východu a z něho pramenící konflikt a nenávisť. 11/09/2001 se stal zlomovým dnem v chápání hrozby, kterou je islámský terorismus a představoval zásadní změny nejen v legislativě, ale i chápání bezpečí a soukromí obyvatel. Tato práce identifikuje tyto základní legislativní změny, soustředí se na smluvní spolupráci členských států EU a samotné ČR a nastíní nejdůležitější body prevence a potlačování nejen terorismu a jeho financování, ale i nelegálního obchodu se zbraněmi.

V neposlední řadě se zabývá predikcí možných hrozeb české republiky, která je představována mimo jiné zvýšeným počtem muslimských přistěhovalců ze severní Afriky a Blízkého východu.

ABSTRACT

JANUROVÁ, S.: Terrorism as a Reflection of Islamic Fanatism : *Bachelor's thesis*.

České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011.

Thesis supervisor: mjr. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key concepts: history, Islam, fundamentalism, the Middle East, 11/09/2001, anti-terror legislation.

The subject of this bachelor's thesis is the examination of the major monotheistic religions and the differences between them, with particular attention paid to the youngest of the group, namely Islam. The interpretation of the Koran has been misused and exploited by terrorist organisations which do not attempt to conceal their lack of tolerance towards powerful, western states.

This paper examines the origins of terrorist actions in the psyche of the individual and investigates the close ties of the Muslim to the Koran. Attention is paid to the relationship between the USA and the Middle East and the resulting conflict and hatred. 11/09/2001 became the turning point in the perception of islamic terrorism as a threat and culminated in fundamental adjustments not only to legislation but in the understanding of security and the privacy of the individual. The fundamental changes in legislation are identified, with emphasis on treaty-based co-operation within the EU with the Czech republic and primary measures are outlined, both in the prevention and eradication of terrorism and its funding, as well as in the efforts against the illegal trade in arms

In conclusion, possible threats to the Czech Republic are examined as posed by the increase of migration of Moslems to the Czech Republic from states in North Africa and the Middle East.

OBSAH

ABSTRAKT

ABSTRACT

ÚVOD.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	8
2 Monoteistická náboženství a jejich šíření.....	10
2.1 Základní podstaty víry a její historie.....	10
2.2 Odkaz Koránu.....	13
3 Fanatismus.....	19
3.1 Sklon k extrému a jeho psychologické kořeny.....	19
3.2 Terorismus jako poselství a činnost cti.....	24
4 Konflikty a jejich původ.....	28
4.1 Irácko – iránská válka.....	28
4.2 USA versus Blízký východ.....	30
4.3 Rostoucí postavení Íránu.....	32
5 11.09.2001.....	35
5.1 Usama bin Ládín a role al-Káidy v americko – islámském konfliktu.....	37
5.2 Zaměření bezpečnostního programu po 11/09/2001.....	44
6 Predikce možných hrozeb směřujících proti ČR.....	47
6.1 Preventivní opatření ČR.....	48
6.2 Spolupráce členských států EU v potlačování teroristické činnosti.....	52
Závěr.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	63
Příloha I.....	64
Příloha II.....	66
Příloha III.....	67

ÚVOD

Terorismus je v současné době nejvíce diskutovaným tématem po celém světě. Počátky tohoto fenoménu sahají hluboko do historie, avšak jeho závažnost si představitelé států uvědomili až po událostech 11. září 2001, kdy se teroristické útoky vepsaly nejen do povědomí celé populace, ale znamenaly i zásadní změny a zásah do soukromí a bezpečí obyvatel. Na základě těchto událostí se ve většině zemí zavedly nové skutkové podstaty, nové sankce a obecně byla zpřísněna bezpečnostní opatření ve všech státních službách. Tato práce se soustřeďuje na náboženskou teroristickou činnost spjatou s druhou nejrozšířenější vírou na světě – islámem. Právě islámský terorismus se stává největší hrozbou západním demokratickým státům, které se odlišují vyznáním, kulturou, zásadami i zájmy společnosti. Příčiny averze islámských fundamentalistů k západním civilizacím je nutné hledat v historii, kdy některé neuvážené kroky, jednání a přesvědčení měly za následek konflikty nabývající neřešitelných rozměrů. Neustálé napětí a nepředvídatelnost činů teroristických organizací se podepisují na lidské morálce a každému z nás odebírá poslední zbytky jistoty, které nám byly dány.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je osvětlit problematiku islámského terorismu z hlediska religiózního a poukázat na nebezpečnou vazbu muslima na Korán. Následně se vyzdvihnutím vztahu západního světa a Blízkého Východu pokouší nalézt prvotní příčiny neutěšitelného konfliktu mezi těmito civilizacemi, který 11. září 2001 vyústil v nejzávažnější islámskou teroristickou akci v novodobých dějinách, přinášející zásadní změny pro společnost. Práce je členěna do šesti kapitol, věnujících se jednotlivým jevům.

Výchozí metodou této bakalářské práci byla analýza literatury zabývající se především islámem jako náboženstvím a v této souvislosti i fundamentalismem a fanatismem. Následná syntéza informací získaných z těchto zdrojů se stala nezbytnou součástí řešené problematiky, bez nichž by práce nemohla být výstižně sepsána. Nejzásadnějšími zdroji prvních dvou kapitol bakalářské práce je Hrbkův komentovaný překlad Koránu a Holova publikace Fanatismus, která čtenáře seznamuje nejen s druhy fanatismu a osobností, které se fanatiky stávají z různých příčin, ale následně i s plynoucími důsledky tohoto chování pro společnost. Další kapitola v návaznosti na teroristický čin z 11. září 2001 řeší fenomén mezinárodního náboženského terorismu za použití Brzybohatého publikace Terorismus I. a Danicovy publikace Extremismus. Poslední kapitola vznikla především na základě výročních zpráv věstníku EU, zpráv ministerstva zahraničních věcí a ministerstva obrany, které publikují nejen národní bezpečnostní strategie, ale i strategie v rámci celé EU a dalších nadnárodních společenstev.

Neposledním cílem této práce je i poukázat na odlišný postoj vůči terorismu oproti posledním letům, soustředění se na zpřísnění bezpečnostních opatření zavedených Spojenými státy americkými a EU, dále na prevenci, která by jakkoli zabránila rozmachu tohoto, pro celosvětovou společnost, nepříznivého a omezujícího fenoménu, který se bohužel stal součástí každodenního života, ať už v pasivní či aktivní formě.

Toto téma jsem si vybrala z důvodu jeho aktuálnosti. Terorismus v jakékoli formě ohrožuje lidstvo a politické systémy již po několik stovek let, ovšem od 11. září 2001 nabral pojem terorismus jiných rozměrů. Náboženský terorismus v dnešní době představuje největší hrozbu západním státům pro svou nepředvídatelnost

a nevyzpytatelnost, kdy jsou tyto činy páčány za využití všech dostupných prostředků bez slitování a ohledu na chráněné zájmy.

2 Monoteistická náboženství a jejich šíření

V průběhu evoluce pouze druh Homo Sapiens realizoval nutnost věřit v něco nad rámec vegetativních aspektů života. Jednotlivé elementy víry pak shrnuty představují náboženství. Náboženství představuje tedy kulturní či duchovní nadstavbu. Všechna tři nejdůležitější monoteistická náboženství, tedy chronologicky řazena podle doby svého vzniku - judaismus, křesťanství a islám - ve svých jednotlivých kapitolách obsahují seznam zákazů, příkazů (a při jejich porušení trestů), slouží tedy zároveň jako zákon. Monoteismus předpokládá víru v jednoho přesně definovaného Boha.

2.1 Základní podstaty víry a její historie

Judaismus, nejstarší monoteistické náboženství (4500 let) je předlohou křesťanství a do značné míry i islámu. Za své existence se nikdy neuchýlil k použití teroru ke svoji propagaci. Ve svých dokumentech neobsahuje výzvy k netoleranci nebo násilí vůči vyznavačům jiných náboženství nebo ateistům. Obsahuje velmi málo dogmat (dogma je tvrzení, které je nutno akceptovat bez důkazu) a nedostává se tedy do vážnějšího konfliktu s výsledky vědeckého bádání moderní doby. Judaismus není možno geograficky přesně přiřadit k určitému území (zhruba možno uvádět území dnešního státu Izrael a okolí) vzhledem ke skutečnosti, že Židé byli vždy pronásledováni a nuceni měnit místa pobytu. Většina z nich do roku 1948, tedy do založení státu Izrael žila v diaspoře.

Judaismus procházel v průběhu času určitým vývojem, docházelo ke vzniku názorových frakcí na základě příslušnosti k určitým kmenům (Aškenázové, Sefardští židé), dále na základě místa pobytu jednotlivých skupin (ovlivnění okolím). Ortodoxie v případě judaismu neznamena fundamentalismus (jako v případě islámu). Ortodoxní Židé kladou pouze zvýšený důraz na stravovací zvyky, způsob oblékání a dodržování různých zvyků spojených s praktikováním náboženství. Zmíněný vývoj však nevedl k destrukci a judaismus je stále náboženstvím velice koherentním.

Křesťanství, jak výše uvedeno, je založeno na judaismu. Zařazení křesťanství mezi monoteistická náboženství poněkud komplikuje existence trojjediného Boha, tedy Boha otce, syna a ducha svatého a zvláštní pozice Ježíše Krista a jeho matky v celém systému. Křesťanství bylo na území Římské říše (SPQR) povoleno roku 313, roku

380 uzákoněno jako státní náboženství říše a tím v následujícím politickém vývoji světa (římská expanze, španělská conquista, koloniální výboje Portugalska, Francie a Anglie) se stalo náboženstvím Evropy, Ameriky a určitých částí Asie (např. Filipíny). Katolicismus obsahuje velké množství dogmat a má nepřekonatelné problémy v oboru víra versus moderní věda, např. vznik živých tvorů včetně člověka versus Darwin, vznik a vývoj vesmíru, Neposkvrněné početí a mnoho dalších. Ke svoji propagaci používali křesťané vojenskou sílu (křížové výpravy, španělská conquista), teror (inkvizice), následná (a násilná) rekatolizace v českých zemích po roce 1620 a podobně. Názorové odchylky věřících byly tvrdě trestány, v nejhorším případě smrtí upálením.

Stejně jako judaismus křesťanská náboženství mají dokonale vypracovanou nauku a dokumentaci a rigidní hierarchii. V případě katolické víry je dokonalost a složitost na škodu věci a pro běžného věřícího činí víru v mnoha případech nesrozumitelnou.

Křesťanství procházelo bouřlivým vývojem. Názorové rozdíly vedly ke vzniku nových církví na původní katolické předloze (Church of England), modifikací původní předlohy vznikly církve reformované (lutheráni, calvinisté, husité), v USA pak vzniklo (a stále vzniká) množství různých sekt na více či méně křesťanském základě. Zvláštní postavení zaujímá pravoslavi a řecká církev.

Islám je stejně jako křesťanství odvozen od judaismu a jeho počátek je datován k roku 622 po Kristu (tedy k přesídlení či útěku Mohammeda z Mekky do Medíny). Je založen na jediném hlavním dokumentu – Koránu. Znění Koránu předával archanděl Gabriel Mohammedovi ústně při jeho pobytech v poušti. Mohammed, sám analfabet, vždy po návratu z pouště údajně diktoval předané informace písaři, udává se, že několika písařům současně (několika písařům za účelem zamezení lidského omylu). Nejsou ovšem vyloučeny chyby při předání ve směru archanděl Gabriel – Mohammed – písař (písaři). Korán obsahuje velice málo dogmat a je proto imunní proti vědeckým poznatkům moderní doby (nepokouší se vysvětlit vznik vesmíru, živočišných druhů a podobně). Již ve svém originálu v sůře 3, Rod Imránův obsahuje Korán vyhrůžky všem nevěřícím jejich fyzickou likvidací. Vzhledem ke skutečnosti, že Korán nebyl editován a platí tedy původní verze z roku 622, je novodobý islám vůči nevěřícím stejně nepřátelský jako v roce 622 a jakýkoli dialog je prakticky nemožný. Svoji skladbou, formulacemi a mentalitou národů, kde je islám aplikován, umožňuje Korán (tedy islám) vznik fundamentalismu a následně fanatismu.

Již od svých ranných počátků používal islám krvavých prostředků ke své propagaci v oblasti dnešní Saúdské Arábie, severní Afriky, jižního Španělska a východního středomoří. Je nutno zmínit expanzi islámu do Asie, jmenovitě Afghánistán, Pákistán, Indonésie, Filipíny (ostrov Mindanao). Jednalo se o více či méně násilné akce a následující udržující teror. Osmanská říše, největší propagátor islámu v Evropě a na Blízkém východě, skončila s vojenskými akcemi a terorem až v roce 1918.

V dokumentech všech křesťanských náboženství nenalzáme výzvy k pronásledování Židů, přesto však se v Evropě setkáváme již po staletí s antisemitismem. Neobliba Židů nemá svůj původ v náboženství jako takovém (křesťanské náboženství má svůj základ v judaismu) ale ve fyzické odlišnosti Židů, jejich způsobu oblékání, stravování a náboženských úkonech. Jistou roli hraje pravděpodobně i závist, Židé jsou velice schopní finančníci a jsou vynikající též v mnoha vědeckých oborech.

Islám se od judaismu a křesťanství distancuje a zaujímá k nim nepřátelské stanovisko. Zmíněná tři náboženství formovala a ovlivňovala ve starověku a středověku vznik států, národů a jejich politické postoje v minulosti i současnosti. Velmi zajímavým tématem je vývoj zmíněných náboženství v novověku až do současnosti.

Judaismus je náboženstvím jednoho národa. Je samozřejmé, že dítě narozené židovským rodičům bude vyznávat víru svých rodičů. Počet věřících v případě judaismu sleduje tedy demografický vývoj židovského národa. Počet konvertitů (v obou směrech) je zanedbatelný. Judaismus tedy neexpanduje.

Zcela jiná situace panuje v případě křesťanských náboženství, jmenovitě pak katolické víry. Po (v minulosti) provedené odluce církve od státu zájem o náboženství v celé Evropě klesá. Posun priorit a existence zastupujících kulturních elementů omezil příliv nových věřících. Církev samy pak mají existenční problémy finanční. Různé skandály – v případě katolické církve – působí negativně. Shrnuto se dá říci, že církev v moderní době již nemají co nabídnout. Jedná se hlavně o mladé generace, postižené morálním úpadkem celé společnosti.

Islám naproti tomu zaznamenává neobvyklý boom. Jeho neobvyklý úspěch je možno vysvětlit nevybíravými způsoby jakými byl a je propagován, kulturní (ne)vyspělostí a mentalitou národů kde je aplikován. Počet konvertitů k islámu je relativně značný. Z vlastní vůle k islámu konvertují nevyrovnané a výstřední osoby,

donuceny pak bývají křesťanské ženy provdané do arabských zemí. Hodnota ženy v islámu na stupnici hodnot se nachází mezi hodnotou koně a psa.

Je nepochybné, že islám v současnosti je náboženstvím zemí třetího světa, tedy na jedné straně zemí (v současnosti avšak dočasně) velice bohatých (ropa a zemní plyn), na straně druhé zemí velice chudých (Somálsko, Súdán a mnoho dalších afrických a asijských států). Extrémní podmínky (jak v bohatých tak i v chudých islámských zemích) ovlivňují vývoj v těchto zemích a umožňují vývoj situace směrem do extrémů, mezi jiným návrat k historickým hodnotám – tedy fundamentalismu – se všemi negativními důsledky. Islámský fundamentalismus, tedy absolutní podřízení se výrokům a požadavkům a příkazům obsaženým v Koránu, který sám o sobě je vysloveně nepřátelský vůči neislámskému zbytku světa, znamená implicitně (zatím) nevyhlášenou válku neislámskému světu. Současnou situaci je možno přirovnat k období studené války po ukončení druhé světové války až do rozpadu SSSR.

2.2 Odkaz Koránu

Korán (arab. *al-Qur'án* nebo *Qur'án*) je svaté písmo muslimů. Jak již bylo v kapitole 1.1 uvedeno, obsahuje sbírku textů, které přednášel Muhammad v průběhu dvacetitří let v rámci své prorocké činnosti a které považoval za zjevení boží. Hrbek¹ uvádí, že dle ortodoxních učení islámu je Korán nestvořené slovo boží, existující od věčnosti. Abú Hanífa, zakladatel jedné ze čtyř právních škol islámu, takto shrnul muslimské učení: „*Korán je řeč boží, sepsaná v exemplářích, zachovaná v paměti, přednášená jazyky, zjevená Prorokovi. Naše vyslovování, psaní a přednášení Koránu je stvořené, zatímco Korán sám o sobě je nestvořen.*“² Slovo Korán znamená v překladu *recitovat, přednášet, číst, čtení*. Korán jako kniha obsahuje celkem 114 kapitol, nazývaných sůry, které mohou být různě dlouhé a které jsou označeny jménem a číslem. Dnes se při orientaci v sůrách využívá především číselného označení. 114 sūr obsahuje přes 6000 veršů.

Příbuznost koránského učení s křesťanským a židovským je nesporná. Muhammad sám navazoval na biblický materiál a čerpal základy z předchozích monoteistických náboženství. V Koránu se objevují některé stejné prvky jako v Bibli, Muhammad se vzhledl především ve výkladu o prorocích a v činnosti jejich a Ježíše se

¹ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 46.

² HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 46.

rozhodl pokračovat. Současně bylo ovšem zdůrazňováno, že Muhameddovým předním úkolem je Arabům přinést podobnou knihu zjevení, jako mají již židé a křesťané.

Které učení mělo na Muhammeda převládající vliv je předmětem dlouholetých debat. Křesťanští teoretici tvrdí, že Korán je mnohem více závislý na křesťanství než na židovství a dokonce se odvažují prohlašovat islám za pouhé křesťanské schizma. Na rozdíl od křesťanů Židé prohlašují islám za vzniklý na půdě zcela prosyceným židovským učením. Židovství i křesťanství bylo v předislámské Arábii známo po několik staletí a i když některé kmeny přijaly tato náboženství za vlastní, ani jedno z nich se nestalo obecným vyznáním. Až poté, co Muhammed rozšířil základní učení, stal se monoteismus na arabské půdě přijatelným, mnozí, kteří byli předtím křesťany či se hlásili k jiným náboženským systémům (hinduismus, buddhismus, zoroastrismus), se stali přívrženci islámu a myšlenkový obsah Koránu se začal rychle šířit i mimo Arabský poloostrov.

Muhammad pokládal své učení za totožné s předcházejícími monoteistickými systémy na počátku své činnosti, postupem času je stále více osamostatňoval a doplnil o mnoho prvků a rysů, které z islámu definitivně učinily samostatné náboženství.

Hlavním rysem islámu je monoteismus, tedy víra v jednoho Boha, nepřipouštějící možnost existence jiné bytosti, která by se mohla rovnat jedinému Bohu. Tím Bohem je myšlen Alláh, což ovšem není jméno arabského Boha, pouze překlad. „Al“ je určitý člen, „láh“ v arabštině Bůh, čili „Alláh“ znamená jeden jediný Bůh. A právě tento všemohoucí Bůh poslal na zem proroky, posly a písma.

*4:84/82 – Cožpak nepřemýšlejí o Koránu? Kdyby ten byl od někoho jiného než od Boha, věru by v něm našli četné rozpory!*³ Ačkoli je Korán originální zjevené slovo boží a nebylo ani nebude změněno lidskou rukou, přesto došlo k názorovému rozštěpení jeho přívrženců. Na světě má být na 72 sekt, hlásících se k islámu. 71 z nich údajně Korán špatně pochopila. Toto tvrzení má do jisté míry omlouvat chování fundamentalistických skupin, které se na základě mylné interpretace určitých veršů Koránu snaží svou pravdu a cíle prosadit či vydobýt násilím. Též poukazuje na fakt, že islám není jednotný. Muslimové odmítají jakékoli zpochybnění svatého písma, ale za celá staletí a stovky generací muslimů docházelo k vychýlení výkladu tohoto písma a lze tedy říci, že míra chápání Koránu se změnila. Není možné, aby během čtrnácti

³ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 531.

staletí, co je islám brán jako monoteistická víra, zůstal jeho výklad stále stejný. Vlivů, které na tom mají podíl, je mnoho. Války mezi jednotlivými státy, rozpory vně státu, zvýšení nároků, globalizace, sílení postavení západních států ve světovém měřítku a dalších.

Muslimové tvrdí, že každý překlad Koránu do jakéhokoli jazyka je pouhým překladem, nikoli verzí Koránu, poněvadž Korán existuje jen ve spisovné arabštině v jazyce, ve kterém byl zjeven.

Korán obsahuje 180 veršů, které podněcují k brutalitě a násilí (nebo násilí omlouvají), 349 veršů, které popisují nenávist vůči nemuslimům a pouze 10 veršů, které do jisté míry učí náboženskou toleranci.

*2: 191- Zabíjejte je všude, kde je dostihnete, a vyžeňte je z míst, odkud oni vás vyhnali. vždyť svádění od víry je horší než zabití. Avšak nebojujte s nimi poblíž Mešity posvátné, dokud oni s vámi zde nezačnou bojovat. Jestliže však vás tam napadnou, zabte je – taková je odměna nevěřících!*⁴

*3: 10 – Rci těm, kdož neuvěřili: „Budete přemoženi a do pekla zahrnání – a jak hnusné to bude místo odpočinku!“*⁵

*3:85 – Kdo touží po jiném náboženství než po islámu, nebude to od něho přijato a v životě budoucím bude mezi těmi, kdož ztrátu utrpí.*⁶

4:85 – A přáli by si, abyste se stali nevěřícími, jako jsou oni, a abyste byli stejní. Neberte si mezi nimi přátele, dokud se nevystěhují na stezku Boží! A jestliže se obrátí zády, pak je chyťte a zabte, kdekoli je naleznete! A neberte si z nich ani přátele, ani pomocníky.

47:4 - Když se střetnete s nevěřícími, udeřte je do šíjí, a až jim způsobíte úplnou porážku, pevně je spoutejte! A potom je buď omilostněte, anebo je propusťte za výkupné, pokud válka neodloží své břímě. A tak budiž! Kdyby Bůh chtěl, pomohl by si

⁴ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 465.

⁵ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 496.

⁶ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 504.

sám proti nim, avšak nečiní tak proto, aby vás jedny druhými podrobil zkoušce. A Bůh nedopustí, aby se ztratily skutky těch, kdož byli zabiti na cestě Boží.⁷

5:56/51 – Vy, kteří věříte! Neberte si židy a křesťany jako přátele, neboť oni jsou přáteli jedni druhým. Kdokoliv z vás se s nimi spřátelí, ten stane se jedním z nich a Bůh věru nepovede lid nespravedlivý.⁸

17:97 - Ten, koho Bůh vede, dobře je veden, však pro ty, jimž zbloudit dal, nenalezneš ochránce mimo Něho. A v den zmrtvýchvstání je shromáždíme plazící se na tvářích, slepé, němé a hluché; útočištěm jejich pak bude peklo, a kdykoliv uhasínat bude, My přidáme více žaru pro ně.⁹

22:19-22 - Toto jsou dvě skupiny nepřátelské, které se spolu prou ohledně Pána svého; těm, kdož neuvěřili, střížen bude šat z ohně a hlavy jejich budou polévány vodou vroucí, jež rozleptá vše, co v břichách jejich je, i kůži jejich, a pro ně jsou připraveny důtky železné. A kdykoli budou odtamtud chtít odejít kvůli utrpení, budou tam vráceni a bude jim řečeno: "Okuste trestu spalujícího!"¹⁰

V mnoha dalších verších je popisováno, že nevěřící budou vystaveni bolesti, zahanbení, prokletí, pekelnému žaru, ohni, vyhnanství, useknutí obou rukou i nohou, ukřižování, smrti. Víra v islám je postavena na vyšší místo nad rodinu, pokud je otci či bratru milejší nevěrnictví. Korán takové vztahy odmítá.

Neodmyslitelnou součástí islámu je kodifikovaný celek islámských představ a nařízení, nazývaný aš-Šarí'a. Aš-Šarí'a je *celek Božích nařízení a zákazů, které zahrnují veškeré podrobnosti lidského chování, činnosti a myšlení na tomto světě.*¹¹ Tento právní řád se dělí na 3 základní okruhy, kterými jsou vztah člověk-Bůh, vztah člověk-člověk a dále okruh trestního práva a rejstřík zakázaných či nevhodných činů. Třetí část též obsahuje rozpracovaný soubor trestů, které hrozí za překročení daných zákazů.

Aš-Šarí'a zavádí i pojem džihád, dnes velmi nechvalně proslulý fenomén týkající se muslimského světa. *Džihád je jedním z klíčových pojmů islámské věrouky*

⁷ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 492.

⁸ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 607.

⁹ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 260.

¹⁰ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 568-569.

¹¹ MENDEL, M. *Džihád*. Atlantis, Jihlava, 1997, s. 19.

*a právní teorie, pilíř islámského pohledu na svět a místo islámu v něm.*¹² Džihád v sobě skrývá několik povinností muslima, které se musí dodržovat, těmi jsou povinnost odevzdávat se do vůle Boží – modlit se, zmiňovat Boží krásná jména, postit se v předem daných obdobích, dávat almužnu potřebným, konat dobro v souladu s islámským etickým kodexem a v neposlední řadě potírat zlo, ať už v sobě samém či zlo, přicházející zvenku. Džihád, jak jej v dnešní době známe, předpokládá aktivní šíření islámu a to třeba i silou a násilím, v čemž islámské právo nepřipouští pochybnosti a označuje džihád jako vše, co posiluje individuální i kolektivní zbožnost, což samozřejmě zahrnuje i obrannou válku proti bezbožným.

*2:217 - Rci: „Bojovat v něm je hřích těžký, avšak odvracet od stezky Boží, nevěřit v Něj a v Mešitu posvátnou a vyhánět obyvatele jejich z ní je ještě těžší hřích před Bohem; svádět od víry je horší než zabít. Nevěřící nepřestanou proti vám bojovat, dokud vás neodvrátí od náboženství vašeho, budou-li toho schopni. Pro ty z vás, kdož od náboženství svého odpadnou a jako nevěřící zemřou, marné bude jejich konání na tomto i onom světě - ti ohně obyvateli se stanou a nesmrtelní v něm budou.*¹³

*2:218 – Avšak ti, kdož uvěřili, vystěhovali se a na cestě Boží bojují, ti mohou doufat v milost Boží – a Bůh věru je odpouštějící, slitovný.*¹⁴

Všechna pravidla džihádu jsou v textech pojata jako cesta k očištění, spáse duše, či jako trpělivé jednání a šlechetné přesvědčování nevěřících o Boží zvěsti a moci. Věřící se mohou džihádu účastnit čtyřmi způsoby a to džihádem srdce (přemáhání hříchu, prohlubování zbožnosti), džihádem jazyka (podpora a šíření misijní činnosti islámu), džihádem rukou (pomoc potřebným, charitativní činnost) a džihádem mečem (vedení válek za obranu islámu, různými podobami násilí, represí). V křesťanském povědomí je znám džihád (odborníky považováno za mylnou interpretaci) především jako „svatá válka“, ne jako misijní činnost, snaha o dobrou či spravedlivou věc. Mendel¹⁵ uvádí, že džihád není koncepcí sekulární války, jejíž cílem je rozšířit politický či mocenský vliv, rozhojnit bohatství, pokořit a zotročit obyvatelstvo nepřátelské země. Ve smyslu války, ať už útočná či obraná, je džihád válkou ryze náboženskou. Pokud má džihád podobu války, tak je to válka za Boha, za šíření jeho zjevení a získávání území, na němž má být nastolena Boží vláda – v tomto smyslu je džihád válkou bohulibou a spravedlivou. Prokáže-li se, že je válka vedena

¹² MENDEL, M. *Džihád*. Atlantis, Jihlava, 1997, s. 24.

¹³ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 468-469.

¹⁴ HRBEK, I. *Korán*. Academia, 1. vydání, Praha, 2000, s. 469.

¹⁵ MENDEL, M. *Džihád*. Atlantis, Jihlava, 1997, s. 27.

z jiných důvodů (ziskuchtivost, touha po slávě, záliba v bezduchem násilí), je to v rozporu s Boží zvěstí, vládce, který tuto válku vede je označen za odpadlíka a zasluhuje trest horší jak bezvěrec. Takové války jsou považovány za trestuhodné.

Džihád udává i za jakých podmínek je možné usmrtit nepřítele, jakých zbraní je dovoleno použít a jak zacházet se zajatci. Není situace, kterou by aš-Šarí'a nedefinovala, neřešila a nesvázala do jednotného kodexu. Například úmyslné a bezduché porážky nepřátelů, katapultování hlav zabitých nepřátel na hradby obléhané pevnosti, mučení, posměšky a chladnokrevné zabíjení je zakázáno. Aš-Šarí'a údajně zná jiných důstojnějších metod, jak ukázat nepříteli sílu islámu a jak neuvádět muslimské civilní obyvatelstvo v hrůzu. Také uvádí, že není třeba nepřítele dráždit a trápit podobnými způsoby a zabíjet více nepřátel, než je nutné. Do praxe se ovšem tato nařízení nepřevádí. Důkazem toho jsou zprávy o mučení amerických vojáků afghánskými mudžáhedíny, kteří své zajatce jednoho po druhém podrobovali psychickému nátlaku, mučení, úděsnému zohavení a následně bolestivé a potupné smrti. To vše za chladnokrevného a veselého jednání příslušníků džihádu, kteří svou oběť poté oslavovali několika výstřely do vzduchu. Nejedná se pouze o způsob, jakým se chovají muslimové k nepřátelům, ale jak se radikálové chovají ke svému vlastní národu, viz. kapitola 4.1.

V dnešní době se diskutuje o dvou možnostech interpretace Koránu v souvislosti s terorismem. První možností je, že Korán svým textem muslimy k násilí, boji a netoleranci doslova vybízí, následkem čehož se stává několik desítek tisíc civilních obyvatel po celém světě oběťmi nemilosrdného a brutálního aktu teroristů. Druhou možností je teroristy zneužitý výklad Božího písma, aby obhájili svou teroristickou činnost. Tyto debaty budou mít dlouhého trvání a není jisté, zda-li se západním civilizacím, které jsou do jisté míry ohroženy nejvíce, podaří dosáhnout konsenzu.

3 FANATISMUS

Fanatismus není myšlenka nebo světový názor, fanatiky se stávají konkrétní lidé, kteří vedou zvláštní a nápadný styl života. Fanatismus je způsob, jakým lidé zacházejí s přesvědčeními, idejemi a obsahy víry. Je nutné zdůraznit, že ideje, systémy a názory skutečně nemohou být fanatické samy o sobě. Idea může být nadměru jednostranná, absurdní či přehnaná, jde pouze o interpretaci, čili výklad a identifikaci významu této ideje jednotlivými osobami. Problém fanatického překročení mezí je tedy problémem těch lidí, kteří nesou v sobě sklon k extrému a kteří se k němu nechají strhnout. Fanatik, krom sklonu k extrému, trpí intenzivní aktivitou, které mohou od přísně sledované důslednosti vést až k sebeobětování. (str. 55) Fanatik je typ osobnosti, ke kterému tento sklon k extrému esenciálně patří, nebo může představovat „infikovatelný“ typ osobnosti, kdy se člověk nechá strhnout a sekundárně vyvine fanatickou spolupráci.

3.1 Sklon k extrému a jeho psychologické kořeny

Obecně lze osobnost fanatika dělit, dle důvodu aktivity, záměru, míry atd., na několik typů, kde v aktuální světové situaci dominují zejména průbojní, expanzivní fanatici, kteří v rámci své skupiny či společenství jednají k její nápravě pro blaho všech a dále aktivní fanatici, kteří jednají jen z osobního důvodu či osobního zájmu (což ovšem též pramení ze skupinového či společensky stanoveného standardu a přesvědčení).

Průbojní, expanzivní ideoví fanatici jsou posedlí určitou ideou, většinou pramenící z politického a náboženského přesvědčení, za kterou s velkou intenzitou bojují a kterou se snaží všemi možnými prostředky expandovat do širokého okolí. *Pokud se jedná o vysoké ideály, pak je podnětem k boji víra, že všem jinak smýšlejícím je nutno přinést domnělé štěstí, případně odklidit z cesty vzpouzející se bezvěrce. Idea ovlivňující toto chování může být shrnuta do několika zásad nebo může spočívat na propracované, teoreticky konstruované ideologii (např. nábožensky dogmatické vyznání nebo politický program). Intenzita energie při prosazování může být ovšem*

*ještě vystupňovaná dalšími vlastnostmi osobnosti, např. hyperthymií (zvýšenou mírou popudlivosti a potřebou aktivity), závislostí na uplatnění nebo touhou po moci).*¹⁶

Aktivním fanatikům nejde tak o šíření myšlenky, zlepšení světa a zajištění lidstva jako o jakousi pomstu za údajnou křivdu či bezpráví spáchané na jejich osobě. To může být následkem nezpracované osobní urážky či ublížení a může vést až k aktivnímu boji za nastolení spravedlnosti nebo deklarace pravdy. V naprosté většině případů použité prostředky a způsob takového jednání mohou překročit rozumnou mez. Psycholog L. Bolterauer označuje fanatismus jako *přehnaně náruživou, všechny síly, schopnosti a zájmy člověka totálně aktivující a uchvacující oddanost ctnostnému společenskému úkolu, přičemž při úsilí o radikální uskutečnění tohoto cíle není brán ohled na jiné povinnosti a k poražení protivníka se při subjektivně dobrém svědomí sahá bezohledně k veškerým prostředkům boje, i k těm zavrženímhodným.*¹⁷ Krom osobního přesvědčení s vysokou intenzitou, důsledností a stálostí patří k rysům fanatismu i netolerance, čili neschopnost dialogu a kompromisu s jinými systémy a lidmi, se kterými se bojuje jako s vnějším nepřítelem.

Je nutné připomenout, že mezi západními civilizacemi a muslimským světem existuje velká propast a to nejen v prosperitě, vzdělanosti, kultuře, ale i v životní úrovni, cílech, prioritách a morálce vůbec. Většina muslimů žije velmi jednoduchým způsobem života a ti jsou často výborným terčem manipulace vůdci či zakladateli extremistických frakcí. To tedy vyjmenovává další vlastnosti fanatiků, jako je demagogie, sklon k manipulaci, která vesměs obsahuje interpretaci přehnaného smyslu pro vlastní pravdu a spravedlivost, jak ji chápou oni sami, což vychází z přesvědčení o vlastní neomylnosti, která je podpořená nadměrnou sebedůvěrou a chorobnou touhou po moci. Islám odmítá rozum jako prostředek získávání nových poznatků, na základě kterého je možno se svobodně rozhodnout. Uvádí, že všech důležitých pravd lze dosáhnout pouze vírou, pokorou a důsledným dodržováním pravidel Koránu (do jisté míry každé náboženství odmítalo rozum jako zdroj poznání, ale v moderních dobách postupně docházelo k sekularizaci, která poměr víry a rozumu ve společnosti vyrovnávala, kdežto u islámu zůstávají podmínky stejné). Islám odmítá poznání myšlením, je prakticky možné pouze zjevením. Abdalati¹⁸ uvádí, že islám není pouze spirituální a intelektuální koncept, ale také sociální způsob života. Islám, což

¹⁶ HOLE, G. *Fanatismus: sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Portál, 1998, s. 56-57.

¹⁷ HOLE, G. *Fanatismus: sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Portál, 1998, s. 27.

¹⁸ ABDALATI, H. *Islam in Focus*. Američan Trust Publication, 1975, s. 30.

v překladu znamená „podřízenost“, „poslušnost“, dle Kropáčka¹⁹ „odevzdání se“ (do vůle Boží), od svých věřících požaduje naprosté podřízení ve všech oblastech života, v oblastech rodiny, hospodářství, práva a politiky (právo aš-Šarí'a), z toho tedy vyplývá, že jednotlivci není povoleno samostatně a svobodně přemýšlet, nýbrž se obětavě podřizovat náboženskému diktátu a jeho teokratickým představitelům. Západní civilizace byly ve středověku takovému diktátu také podřízeny a ne náhodou je toto období označováno dobou temna.

Jak již bylo v předchozích kapitolách zmíněno, Korán obsahuje velmi mnoho výzev k násilí, k šíření své víry a k likvidaci nevěřících a jinověrců.

Zásadní rozdíl mezi jednotlivými monoteistickými náboženstvími (především v případě křesťanství a islámu) je, že ačkoli každá z nich v minulosti byla více či méně významným iniciátorem násilí, které bylo uplatňováno při šíření té které víry, jako trest při kacířství, volnomyšlenkářství, odpadlictví a v mnoha dalších případech, křesťanství se dokázalo od použití krutých metod a násilí oprostit a je ve většině moderních a demokratických státech sekularizována, čili od chodu státu, jejich institucí a moci oddělena. V těchto státech je víra dobrovolná a jedinec se může svobodně rozhodnout, zda-li chce být věřícím, což je u ortodoxních muslimů nepřipustné. Proto také vzrůstá mezi muslimy a západními civilizacemi napětí, které plyne z náboženské svobody demokratických států (Evropa, USA), kde vyznání není povinné. Zde se poté objevuje známý fenomén, kdy nic nesjednocuje tak dobře, jako společný nepřítel.

V neposlední řadě je nutné odpovědět na otázku, z čeho je takové fanatické chování a jednání iniciováno. Fanatismus byl, je a vždy bude přítomen v každé náboženské tradici. Ten vznikl přeměnou jistého nadšení, které by mělo být pozitivní, ve stav, kdy u nezralých následovníků nabyde nezdravé podoby, čili z pozitivního přechází na negativní. To se samozřejmě může projevat několika možnými způsoby, většinou násilím, poněvadž mnohá extremistická strana se vysvětlováním, debatou a vyjednáváním již nezdržuje. Jak již řekl Winston Churchill: „Fanatik je ten, kdo nedokáže změnit názor a nezmění téma“, což vysvětluje a potvrzuje aktuální dění. Fanatismus může být do jisté míry i stav nesvobodného a vyprázdněného ducha, který potřebuje zapadnout do skupiny, kde hlavními hnacími jednotkami jsou přesvědčení, pravda a láska a tímto si dodává pocitu seberealizace a s tím nachází i smysl svého bytí. Fanatik nenávidí kohokoli, kdo by narušoval, dle svého přesvědčení,

¹⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Vyšehrad, 2003. s. 9.

individuální a nepochybně výjimečný vztah s Bohem a tato nenávist se může obrátit k vlastní osobě, která vede až k masochistickým a mučednickým projevům, jakými jsou sebevražedné atentáty. Tito jedinci věří, že jsou vyvoleni k vykonání vůle boží, k vykonání očisty světa od všeho zlého. Jak již bylo zmíněno, zlem je považován každý, kdo nerozlišuje víru, kdo nežije v souladu s Koránem nebo kdo se snaží pravověrné muslimy pošpinit. Proto se snaží vlastními silami napravit to, co ti, kteří nejsou oddaní Svatému písmu, napáchali. Mučedníky k sebevražednému atentátu vede nejen vidina dosaženého cíle, dobrého skutku a očištění světa, ale také představa Ráje, do kterého by se měli po smrti přesunout. *...kdož pokání činili, víru měli a zbožné skutky konali. Ti do ráje budou uvedeni a nebudou nikterak ošizeni, do zahrad Edenu, jež přislíbil Milosrdný služebníkům Svým v nepoznatelné věřícím. A pak věru slib Jeho se splní! A neuslyší tam žádné tlachání, nýbrž jen pozdravy „mír s vámi“, a obživu tam budou mít zrána i zvečera.*²⁰ Ačkoli je sebevražda v Koránu muslimům výslovně zakázána, smrt v boji při obraně proti nepříteli není odmítána. Jedinci, kteří k takovému kroku, ať už pro cokoli, rozhodnou, věří, že za tento svůj čin budou náležitě odměněni a stanou se hrdiny své skupiny.

S fanatismem úzce souvisí i pojem fundamentalismus. Hole²¹ charakterizuje fundamentalismus jako danou základní hodnotu, základní názor, formulované pravidlo či historický dokument, které nemohou být napadnutelné či jinak zpochybnitelné. Obsahy těchto názorů, postojů či dokumentů mohou být religiózní, tedy náboženského založení, či sekulární, kdy státní moc, jeho instituce a stát samotný je nezávislý na náboženství a náboženském uvažování. Koránu, jakožto religióznímu dokumentu, přísluší naprostá autorita a závaznost, která je přísně střežena a jejíž podmínky či pravidla jsou důsledně dodržována, aby nedošlo ke ztrátám hodnoty vytvářením kompromisů. U islámského fundamentalismu jde tedy o návrat k prvotnímu islámu, k jeho zdrojům. Zásady fundamentalismu se opírají o šest základních prvků, jimiž jsou potřeba bezpečí, potřeba zakotvení, která má zajišťovat stálou oporu, dále potřeba autority, tedy podřízení se spisu či osobě, jejichž kompetence jsou nepochybné, potřeba identifikace, čili splynutí se zastávanou ideou a společenstvím, potřeba dokonalosti, kdy idea nežádá žádného dalšího doplňování, opravy či aktualizace a v neposlední řadě též potřeba jednoduchosti, tzn. eliminace mnohoznačných

²⁰ HRBEK, I. *Korán*. Akademia, 2000, s. 207-208.

²¹ HOLE, G. *Fanatismus: sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Portál, 1998, s. 20.

a komplexních souvislostí na několik principů, které lze formulovat prostě a jednoznačně.

V souvislosti s fanatismem lze fundamentalismus označit za psychologický a tématický předstupeň fanatismu, který vychází z potřeby zachovat vlastní fundament jako základní lidskou existenci, nutnost tvorby identity a podpoření zakořenění.

V psychologické praxi se náboženský fundamentalismus u jedince projevuje reakcí nejen na politickou či společenskou situaci, ale je i odrazem vnitřního rozpolcení, pramenící z nedostatečného pocitu vlastní hodnoty, nezralosti a uvědomění si nemožnosti pochopení odlišných názorů a postojů. *Výrazný je ovšem prvek strachu, nejistoty, neschopnosti orientace, který aktivuje ochotu k ochranné, ale přitom i totální vazbě na fundamentalistické systémy.*²² Proto se upíná k jistotě, bezpečí a jasně formulovanému vzoru. Dává tím tedy přednost předem danému systému před hledáním smyslu.

Konkrétně islámský fundamentalismus vznikl během velmi krátké doby za vlády Ajatolláha Chomejního jako obrana před západními civilizacemi a jejich vlivy v oblasti hospodářství, duchovna a kultury. Ten v šedesátých letech dvacátého století ostře vystupoval proti režimu Muhammada Rezy Pahlavího, který neskrýval své sympatie k západním státům a spolupráci s USA a též snahu o sekularizaci a modernizaci Íránu. Tím Pahlaví pobouřil duchovenstvo, které lpělo na muslimských tradicích. Islám je všemi věřícími muslimy považován za jediné a nejpokrokovější náboženství. *3:17/19 - Náboženstvím jediným u Boha jest věru islám.*²³ V 70. letech 20. století se toto spojení začalo hojně používat se spojitostí s únosy letadel, krvavými atentáty a dalšími teroristickými činy.

Mezi tři základní cíle muslimských fundamentalistů spadá užívání islámských zákonů pro všechny muslimy, sjednocení zemí, kde muslimové tvoří většinu a to vše má být završeno postupnou islamizací světa. Extremističtí islámští fundamentalisté bojují o očistu islámu, na který padl nános staletí a často interpretují jednotlivé sůry Koránu (především pokud jde o verše zmiňující džihád) po svém, v rámci svého procesu očišťování. V důsledku dochází ke zjednodušování a vytrhování kontextu.

Pokud máme shrnout poznatky a podstatu fundamentalismu, který se následně negativně rozšířil ve fanatismus, dostáváme se stále k jednomu typickému bodu: *Lidé, kteří jsou zaujati fanatismem, vyhlásují vysoké hodnoty a ideály. Jsou přesvědčení, že*

²² HOLE, G. *Fanatismus: sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Portál, 1998, s. 21.

²³ HRBEK, I. *Korán*. Akademia, 2000, s. 497.

*stojí za velkou věcí, posunují kupředu ten pravý vývoj, tvoří lepší budoucnost a podílejí se na štěstí lidstva.*²⁴ Danics²⁵ uvádí, že islámský fundamentalismus je založen na přesvědčení výhradního vlastnictví pravdy a z Koránu si účelově vybírá pouze určité oddíly a symboly. *Od morálně právních úvah, silně kriticky zaměřených zvláště proti západním kulturním vlivům, přechází k tvrdému jednání proti jinak smýšlejícím. Balancuje mezi religiozitou, radikálními kulturními projevy a má silné tendence určovat politický vývoj.*²⁶

3.2 Terorismus jako poselství a činnost cti

Terorismus je v současné době jedním z nejvíce diskutovaných témat společnosti. Od jeho počátků se dostáváme až k dnešnímu dni, kdy se největší hrozbou západních demokratických států stává nábožensky motivovaný terorismus. Političtí aktéři nabízejí řadu vysvětlení k otázce, co motivuje především islámské teroristy (v případech USA 2001, Španělsko 2004, VB 2005, Rusko 2010...). Argumentují chudobou, špatnými životními podmínkami, utlačováním, izraelsko-palestinským konfliktem. Z těchto poznatků vyplývá, že možný motiv – Islám – je ignorován. Přitom sami islámští teroristé se k náboženské motivaci otevřeně hlásí.

Pojem teror pochází z latinského *terrere*, což v překladu znamená děs, hrůza. Z tohoto tedy vychází, že terorismus zahrnuje činnosti a metody, které vyvolávají pocity strachu a hrůzy. Existuje několik definic terorismu, kdy ta jedna výchozí byla publikována v USA v roce 1980 a která se stala standardem pro posuzování a hodnocení teroristických činů. *Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.*²⁷

Aktuálnější definice terorismu byla vyhlášena na shromáždění Rady Evropy roku 1999 (č. 1426) a stala se hlavním pilířem při definování mezinárodního terorismu. *Teroristický čin je jakýkoliv trestný čin spáchaný jednotlivci či skupinami uchylujícími se k násilí nebo hrožícím jeho použitím proti státu, jeho institucím, obyvatelstvu*

²⁴ HOLE, G. *Fanatismus: sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Portál, 1998, s. 42.

²⁵ DANICS, Š. *Extremismus: hrozba demokracie*. Policie history, 2002, s. 96.

²⁶ DANICS, Š. *Extremismus: hrozba demokracie*. Policie history, 2002, s. 96.

²⁷ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. POLICE HISTORY, 1999, s. 11.

*obecně či konkrétním jednotlivcům, který je motivován separatistickými snahami, extremistickými ideologickými koncepcemi či fanatismem nebo se zakládá na subjektivních a iracionálních pohnutkách a jehož cíl spočívá ve vystavení veřejné moci, některých jedinců či společenských skupin nebo obecně veřejného mínění atmosféře strachu*²⁸.

Používání násilí k prosazení a dosažení cílů jednotlivce či skupiny sahá hluboko do historie. V novověku je termín teror prvně zmiňován jako období Velké francouzské revoluce (Le Terreur), v letech 1793 – 1794. Po legalizaci, tedy vydáním příslušných zákonů, následovalo masové zatýkaní a popravy. Cílem byla likvidace francouzské aristokracie, inteligence a latentně nebezpečných osob předrevolučního období. Počet popravených v tomto období se odhaduje na 35 000.

Velká říjnová revoluce v Rusku vykazuje stejné znaky a průběh jako revoluce francouzská. Po pádu monarchie byly vydány a aplikovány příslušné zákony a ustaveny prováděcí orgány, tedy ČEKA, NKVD, GPU, KGB a další. Cílem teroru byla fyzická likvidace aristokracie, inteligence, buržoazie, statkáři, různé etnické skupiny a osoby jiným způsobem nebezpečné (podle úsudku příslušných orgánů). Počet obětí se uvádí v řádu (mnoha) milionů.

*Dva výše uvedené příklady řadíme mezi státní formy teroru. Hovoříme-li o státním terorismu, máme na mysli formu krutovlády, akty násilí k dosažení politických cílů, vnucování nadvlády vyvoláním strachu, vytváření a vysílání ozbrojených band k provádění teroristických akcí.*²⁹

Takovéto protiprávní jednání může stát provádět nejen prostřednictvím svých orgánů vůči svému vlastnímu obyvatelstvu a v souvislosti s potlačováním práv těch národů, které usilují o jisté sebeurčení, ale i prostřednictvím jednotlivců či skupin, které stát k aktům násilí sám podněcuje a motivuje. Tuto činnost podporuje stát ideovou inspirací, vhodným výcvikem, poskytováním ochrany, poskytováním finančních prostředků a dalších výhod.

Státní terorismus je v dnešní době rozšířeným fenoménem a projevuje se nejčastěji ve státech, kde práva a svobody občanů nejsou pevně ukotvena nebo kde jsou zásadně porušována. Základním příkladem mohou být vojenské diktatury, případy genocidy a dále apartheid. Převážně se jedná o státy Afriky, Asie a Jižní Ameriky. Jde o teror státem iniciovaný, tedy do jisté míry i legální.

²⁸ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 17-18.

²⁹ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 16.

Teroristických skupin existuje velké množství a liší se od sebe svými cíly, prioritami, metodami atd. Menšinové skupiny, které sebe prezentují jako svobodné bojovníky, zastávající náboženské nebo národnostní menšiny, vystupují proti dominantní a převládající kultuře, komunitě či politickému postoji a síle. S tím souvisí i boje o odtržení určitých území od území existujících států a následovně vybudování státu nového na nacionálním principu. Do této kategorie spadají skupiny IRA, ETA a další.

Mezi další teroristické skupiny patří přívrženci anarchismu (zaměřujících se na destrukci existujícího systému, proti kterému bojují), extrémní levice (Rudá brigáda v Itálii, Přímá akce ve Francii, Komunistické bojové buňky v Belgii) i pravice (motivem je rasová nesnášenlivost), velmi rozšířená v Německu, Francii, USA i v ČR. Hnutí skinheads do této kategorie bezesporu patří. V šedesátých letech minulého století světem otřásla série brutálních vražd v Kalifornii, za kterou stála Mansonova skupina, sekta vyznávající satanismus. Manson, vůdce skupiny, byl vážně psychicky narušen a jeho motivace byla patologická. Mansonův případ zmiňuji z toho důvodu, že mnohokrát byl patologicky narušený jedinec iniciátorem činu nebo naopak někým jiným zmanipulován ke spáchání takového činu a ne zřídka po podání drogy nebo následně po vynechání dávky, kdy jedinec trpěl abstinenčními příznaky a na základě takto vyvolaného stresu jednal agresivně a bez slitování učinil vše za příslibenou drogu. Praktiky, kdy skupina jedince mučila, odepírala mu odpočinek, spánek a výživné potraviny, nutila k extrémně náročné práci a následně jej fyzicky ztrestala, praktiky, které v důsledku vedly k rozbití struktury osobnosti člověka, jsou velmi rozšířené a oblíbené u nábožensky motivovaných skupin a sekt, například japonská sekta a teroristická skupina Óm širikjó. Ta má na svědomí teroristický útok v metru za použití otravného bojového plynu sarinu, manipulování lidí, únosy, vraždy a další.

Od sedmdesátých let dvacátého století nabývá na intenzitě terorismus jednotlivců či skupin, které stát neinicuje, nepodněcuje, nepodporuje. Nazýváme jej terorismem mezinárodním. *Aby terorismus byl mezinárodní, je třeba, aby se cíl, prostředky, terorista, oběť, účinky, příprava a spáchání aktu týkaly různých států. V každém případě je nutné, aby jeden z těchto prvků se odlišoval od ostatních.*³⁰ Jsou to tedy takové teroristické činy, kdy následky dopadají na obyvatele jiného státu, než jsou pachatelé.

³⁰ DAVID, V. MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 19

Počátky činnosti islámského fundamentalismu navazují na iránskou revoluci v roce 1979. Značný posun v myšlení teroristů dokazují cíle jejich aktů. Koncem šedesátých a začátkem sedmdesátých let došlo k mnoha vraždám policistů a soudců, kteří vyšetřovali teroristické činy a zřídka se terčem stal obchodní dům. Poté se začali oběťmi počali stávat diplomaté, velvyslanci a politici. V polovině sedmdesátých let se teroristé zaměřovali na velké průmyslové firmy a jejich vlastníky nebo představitele a koncem sedmdesátých let se cíli teroristů stávaly letadla, vlaky, letiště a nádraží. V osmdesátých letech se po útoku zpravidla ozvala teroristická skupina s požadavky nebo s ultimátem. V posledních dvaceti letech jde teroristům především o co největší napáchání škod a o vyvolání paniky.

Danics³¹ uvádí, že islámský terorismus se projevuje především odmítáním dnešního světa, netolerancí odlišných idejí, snahou o úplné vítězství a nastolení vlády Alláha. Nastolení islámské teokracie má být dosaženo za použití jakýchkoli prostředků, včetně zbraní hromadného ničení, jejichž výroba, doprava a použití má být levné a nekomplikované.

³¹ DANICS, Š. *Extremismus:hrozba demokracie*. Policie history, 2002, s. 103.

4 Konflikty a jejich původ

Termínem konflikt (z lat. *confligó, conflictum*) v kontextu této kapitoly autor označuje srážku dvou či více nesmiřitelných stran, které nemají zájem se dohodnout anebo se z určitých důvodů dohodnout nemohou. Konflikty nejsou stranám vrozeny, konflikty v průběhu času vznikají a přetrvávají, pokud nejsou vhodným způsobem trvale vyřešeny. V případě Irácko – Iránského konfliktu se jedná o konflikt otevřený, názorový a mocenský, končící silovým řešením, v našem případě válkou. Příčinou zmíněných konfliktů jsou teritoriální nároky obou stran na společné hranici, rivalita o vůdčí posici v regionu, teologické názorové rozdíly arabského Iráku a turkického Íránu. Do konfliktu může vstoupit jako mediator strana třetí, mocensky dvěma předešlým nadřazená a pomůže konflikt vyřešit. Tuto funkci plnila svého času Říše římská. Po porobení určitého území a „zkrocení“ mezi sebou válčících kmenů na tomto území vyzvala zmíněné kmeny k uzavření míru. Sama Říše se pak stala garantorem trvalého míru (Pax Romana), kde dohlížitelem nad dodržováním míru byly římské legie přítomné na zmíněném území. Toto opatření se však obrátilo v koncentrovaný hněv všech kmenů proti Říši samé a později přispělo, mezi jiným, k jejímu rozpadu a konečnému zániku. Na tomto místě je třeba zmínit, že stejnou úlohu (jako SPQR) v současnosti převzaly USA („světový četník“) a patrně skončí stejným způsobem jako v minulosti Říše. Žádné impérium nepřežilo svoji velikost a slávu – sic transit gloria mundi. Válka začíná (měla by začít) vyhlášením válečného stavu – Declaration of war. Vyhlášením války se zúčastněné strany automaticky rozdělují na stranu útočící a stranu napadenou, se všemi důsledky. Válka může být dočasně přerušena vyhlášením příměří a trvale ukončena kapitulací některé ze stran. Mnoho válek začíná bez jejich vyhlášení, útočník tím získává výhody momentu překvapení. Ženevské konvence (první z roku 1864) se snaží zaručit „rytířské“ vedení válek, tedy jak zacházet s raněnými a zajatci, dopad na civilní obyvatelstvo a další. Ne všechny státy konvenci podepsaly a jejich zajatí vojáci na tuto skutečnost tvrdě doplatili (viz Sovětský svaz).

4.1 Irácko- Iránská válka

Irácko – Iránská (22.9.1980 – 20.8.1988 se vyznačovala nebyvalou brutalitou na obou stranách, celkový počet mrtvých a těžce raněných 1,500.000) je vyústěním dlouho trvajícího konfliktu mezi Iránem a Irákem. Již před vypuknutím války

podporoval Irán kurdské kmeny, usídlené v iráckém pohraničí materiálně a politicky za účelem destabilizace Iráku. Kurdové, stále ještě polodivoký národ není vítán (je trpěn) v Turecku, Iráku, Sýrii a pro Irán se stal vhodným nástrojem. Dne 22. 9. 1980 překročily jednotky irácké armády iránskou hranici (patrně bez vyhlášení války, tuto informaci není možno dohledat) a bez výrazného odporu postupovaly do iránského vnitrozemí. V této době byla irácká armáda velmi dobře vyzbrojena a vycvičena. Irán byl naproti tomu oslaben (pád šáha, iránská revoluce, příchod Chomejního). Prvním cílem iráckého útoku byla iránská provincie Chuzistan, iránským názvem Nasylie, předmět teritoriálního sporu, na jejímž území se nacházejí významná ropná naleziště. Irák zaútočil na osmi místech současně s nasazením 3 000 tanků a 200 000 vojáků, použil metodu osvědčeného „Blitzkriegu“. Irácké letecké síly však nebyly efektivně nasazeny a tím ztratil Irák výhodu momentu překvapení. Dezorientovaná iránská armáda se postupně zotavovala, irácká ofenzíva byla zastavena. Irácké jednotky se postupně stahovaly k hranicím a zaujaly pozice na pruhu území širokém přibližně 50 kilometrů na iránské straně hranic. Válka se tak změnila na stacionární (možno říci zákopovou, srovnatelnou s první světovou válkou u Verdunu) až do jejího ukončení dne 20. 8. 1988. Boje probíhaly se střídavými úspěchy. Irák použil, poprvé od dob první světové války, chemické zbraně, jmenovitě dělostřelecké granáty s náplní bojové chemické látky. Na tomto místě je třeba odbočit: Jako důvod agrese proti Iráku uvedly USA údajný irácký výzkum a výrobu jaderných, biologických a chemických zbraní. Po obsazení Iráku Spojenými státy nebyla nalezena ani stopa po výzkumu a výrobě zmíněných zbraní. Chemické dělostřelecké náboje neobsahovaly žádné novum, nýbrž látky podle osvědčené německé receptury z dob 1. světové války, tedy Yperit nebo fosgen. USA ani neprokázaly, že tyto látky byly vyrobeny v Iráku. Pravděpodobně byly tedy zakoupeny v cizině, je zcela možné, že právě v USA. Irácký jaderný výzkum v době přepadení Iráku americkou armádou již neexistoval. V minulosti jediný (a nacházející se ve stadiu výstavby) atomový reaktor v blízkosti Bagdádu byl zničen izraelským leteckým útokem za použití amerických F16. Není nutné popisovat detailně celý průběh války, pouze je potřeba dodat, že boje neprobíhaly pouze na pevninském severu, nýbrž také na jihu, kde cílem iráckých operací bylo získat kontrolu nad hormuzskou úžinou, námořním přístupem k iráckým a iránským olejovým polím. Válka byla ukončena příměřím, které (bez podepsání příslušné dohody) přerostlo v „trvalý mír“. Je tedy zřejmé, že původní otevřený konflikt se změnil na konflikt spící (latentní), ale stejně nebezpečný. Status quo v Iráku doposud udržuje americká armáda.

Po jejím odchodu a nastolení „demokracie“ dojde zcela jistě k občanské válce (s tímto mají USA dobrou zkušenost, viz rok 1860). Nastalé situace využije Irán, který se netají svým záměrem Irák dříve či později anektovat. Tímto bude dříve otevřený, nyní spící konflikt úspěšně eliminován. Saúdská Arábie se těší politické a vojenské ochraně USA, ovšem až do doby, kdy budou saúdská olejová pole zcela vytěžena, poté bude budoucnost dosti nejasná. Podobný osud očekává i ostatní arabské země v regionu, kde výjimku tvoří pouze nearabský stát Izrael.

4.2 USA versus Blízký východ

Od data deklaráce nezávislosti dne 4. 7. 1776 zaznamenávaly USA nebývalý, stále až do nedávné doby se zrychlující boom. Po ukončení expanze na americkém kontinentu (anexí bývalých španělských a mexických území, koupí území, např. Alaska a Luisiana) expandovaly USA v zámoří (Hawai, Mariánské ostrovy a další). Po skončení 2. světové války následovala expanze politická, ekonomická a vojenská. Svoji činností se USA samy vmanévrovaly do pozice srovnatelné s pozicí bývalé Říše římské, zaujaly pozici „světového četníka“ a nastolily stav, který je možno nazvat „Pax americana“. Materiální dodávky Británii za druhé světové války nebyly samozřejmě charitativní a vzniklý dluh VB značnou měrou přispěl k rozpadu Britské říše. Nelibost všech subjektů, dotčených v minulosti a přítomnosti existencí a chováním USA vyvolala vznik mnohačetných (prozatím latentních) konfliktů mezi USA na straně jedné a desítkami ostatních na straně druhé. Některé z těchto latentních konfliktů eskalovaly již do stavu konfliktů otevřených. Konflikt mezi USA a Kubou, za vydatného přispění tehdejšího SSSR hrozil vyvoláním 3. světové války. Konflikt mezi USA a islámským světem má jen zcela nepatrný náboženský rozměr, USA nejsou teokratickou zemí. Skutečnými účastníky konfliktu jsou země vlastníci ropy, vzácné kovy a jiné nezbytné materiály na straně jedné a arogantní a bezohledný „kapitalismus“ USA na straně druhé. Kapitalismus uvádím v uvozovkách proto, že kapitalismus není formou státního zřízení. USA jsou demokracií až příliš demokratickou, tendující k anarchii. Kapitalismus pak označuje formu ekonomického zřízení. Konflikt mezi USA a Iránem má společného jmenovatele jménem ropa. USA prosadily v minulosti obchodovatelnost ropy v tzv. petrodolarech. Z každého vytěženého barelu ropy, ať je prodána komukoli a kdekoli plynou USA možno říci „tantiemy“, poplatky naprosto nezasloužené, které se samozřejmě projektují do ceny

ropy. Monopol USA v obchodu s ropou působí nelibost jak producentů tak spotřebitelů a je hlavním důvodem pro vznik konfliktů mezi USA a Blízkým východem. Důvodem pro agresi USA proti Iráku nebylo potlačování lidských práv a obavy z vývoje zbraní hromadného ničení. Saddám Hussein inicioval založení burzy obchodující s ropou na základě nikoli petrodolarů, ale petroEURO. Pro USA by tento krok znamenal horentní finanční ztráty a zánik jejich hegemonie. Proto bylo nutno vojensky zakročit. Jeden konflikt byl nahrazen jiným, mnohonásobně nebezpečnějším ve svých důsledcích. Vojenské dobrodružství USA v Iráku neskončí jmenováním demokratické vlády a odchodem amerických okupačních jednotek. Jak je uvedeno k kapitole 3.1, bude následovat občanská válka a iránská anexe Iráku, která způsobí eskalaci konfliktu mezi Íránem na straně jedné a USA (a eventuelně Státem Izrael) na straně druhé. Stát Izrael již od svého vzniku v roce 1948 se nachází v otevřeném konfliktu se svými arabskými sousedy a turkickým Íránem. Po několika Izraelsko-arabských válkách se podařilo ustavit jakési křehké status quo, avšak fanaticko-teokratický Írán zcela veřejně prohlašuje, že Izrael musí a v blízké budoucnosti bude zničen („vymazán z mapy“). Garantem bezpečí Izraele jsou USA a obracejí tím proti sobě hněv nejen arabských zemí, avšak v první řadě fanatického Íránu. Je ovšem otázkou, zda USA v kritické situaci svým závazkům dostojí (budou schopny dostát). Tato skutečnost je Izraeli dostatečně známa a nenechává proto nic náhodě. Vlastní nukleární zbraně a příslušné nosiče a podle veřejného prohlášení nebude váhat je použít. Izrael také nevylučuje možnost preventivního útoku na Írán v případě, že situace bude dále eskalovat. Toto vše staví USA jako izraelského spojence a garantora bezpečí v regionu do nepříjemné situace a zvyšuje míru konfliktu s Íránem. Írán pracuje pilně a neomylně na doplnění svého vojenského arzenálu o jadernou zbraň. Obtížnost výroby jaderné zbraně je značně nadhodnocena. Přesný návod k jejímu sestrojení (bylo a pravděpodobně stále je) možno nalézt na americkém internetu. Předpokladem pro sestrojení je vlastnictví garáže, soustruhu a stolní vrtačky a patřičné řemeslné zručnosti zhotovitele. Štěpný materiál není tak nedostupný jak je veřejnosti namlouváno. Přístroje k obohacování (centrifugy) dodává a Íránu již za dolary dodalo Rusko. Ostatní potřebný materiál a eventuelní technickou pomoc za dodávky ropy pak ochotně poskytne Čína nebo eventuelně Severní Korea. Je tedy zřejmé, že Írán se v blízké budoucnosti stane nevídaným členem atomového klubu. Nosiče s doletem 2 000 km Írán již úspěšně odzkoušel a je tedy schopen napadnout cíle v celé Evropě. K útoku na USA bude potom nutno na části rozloženou zbraň tajně dopravit do USA, což není tak obtížné,

kdesi v pronajatém prostoru na Manhattanu ji opět složit a následně odpálit. Z výše uvedeného v této kapitole vyplývá, že v mnohačetných konfliktech Blízkého východu stojí na straně jedné pouze jedna strana (USA) a na straně druhé desítky stran dalších. Je tedy možno odvodit a dovodit, že Bushem definovaná „Osa zla“ má svůj počátek jinde a pokračuje jiným směrem. Uvedená fakta jsou zcela jistě známa politikům a vojenským prognostikům ve Washingtonu. Je snadnější eliminovat adolescentního nepřítele než nepřítele již dospělého.

4.3 Rostoucí postavení Íránu

Írán (od roku 1935), dříve Persie (země Árijů), je svojí rozlohou 1 648.000 kilometrů čtverečních a počtem obyvatel 71 000 000 regionální velmocí Blízkého východu, kterou byla i v dálné minulosti. Vedla mnoho útočných válek a byla často napadána blízkými sousedy i vzdálenými zeměmi (Alexander Veliký). Byla také významným střediskem vzdělanosti ve své době. Na madrase v Isfahánu působil jeden ze zakladatelů moderního lékařství, filosof a matematik Avicena - Abdulláh ibn Sina. V průběhu minulých staletí Persie ztrácela na významu a mocenské síle. Vystřídalo se mnoho vládnoucích rodin a celých dynastií. Svého času poctil Persii svojí „návštěvou“ i obávaný Tamerlan (Timur Lenk), ve 13.století Džingischán se svojí hordou, to vše s děsivými důsledky.

Pro následující úvahy jsou důležité pouze dědictví minulosti a politický a hospodářský vývoj předminulého a minulého století. V 19.století se Persie, v té době již Írán (říše Arjů) stala předmětem zájmu carského Ruska a britského impéria. Rusko se snažilo získat přístup k jižním mořím, britské impérium se naopak tomu snažilo zabránit. Carský vliv na Írán převažoval (geografické důsledky společné hranice). Carský kozácký důstojník Reza Pahlaví (Pahlaví od roku 1926) začal v roce 1921, tedy v době, kdy carské Rusko již neexistovalo) připravovat státní převrat. Dne 21. 2. 1921 obsadily jeho kozácké jednotky Teherán. V rychlém sladu následovalo jmenování Rezy generálem a ministrem války, vypuzení dosavadního šáha z dynastie Kadžárovců do exilu ve Francii, což zapříčinilo konec dynastie Kadžárovců, převzetí funkce ministerského předsedy. Íránský klerus nesouhlasil s republikánskou formou vlády a trval na znovuoobnovení monarchie. Mailis, čili ústavodárné shromáždění, dne 12. 12. 1925 oficiálně zbavil dynastii Kadžárovců moci a jmenoval Rezu dědičným

iránským šáhem. Při dne 25. 4. 1926 následující korunovaci si Reza nasadil korunu sám, stejně jako svého času Napoleon a stal se tak uzurpátorem a zmocnil se trůnu, který mu nepatřil.

V roce 1941, a až do konce 2.světové války, byl Irán obsazen sovětskými a britskými vojsky. Dne 16. 8. 1941 Reza abdikoval ve prospěch svého syna Muhammada Rezy a uchýlil se do exilu v Jihoafrické Unii, kde roku 1944 zemřel. Muhammad Reza šáh byl proevropsky orientovaný, během své vlády prosadil reformy školství, soudnictví, zdravotnictví a mnoho dalších, snažil se také opatrně omezit vliv kléru. Inicioval výstavbu železnic a silnic a dalších infrastruktur. Pokračoval v otcových reformách ještě rychlejším tempem. Zakládal nové průmyslové podniky a snažil se privatizovat stávající podniky státní. Jeho vzorem byla činnost Mustafy Kemala v Turecku. Atatuerkovi se podařilo Turecko sekularizovat. Sekularizace Íránu je a bude nemožná.

Rezovy reformy byly přijímány s tehdy ještě trpným odporem všech vrstev obyvatelstva, hlavně však iránského kléru. Irán nebyl ve všech ohledech připraven ke skokovému přechodu ze středověku do moderní doby. Rezovy reformy daly podnět ke vzniku nepřeborného množství konfliktů všeho druhu, které kulminovaly iránskou revolucí. Dne 16. 1. 1979 opustil Muhammad Reza Írán a odešel do egyptského exilu, kde v roce 1980 zemřel. Dne 30. 1. 1979 se vrátil z francouzského exilu Ajatolláh Chomejní. Byla ustanovena nová vláda a nová vládní forma, jakýsi teokraticko-parlamentaristický hybrid, ve kterém teokratická část hraje prim. A tímto okamžikem začíná iránský problém. Teokraté požadují ve jménu Alláha návrat ke kořenům, tedy k bývalé moci a slávy Íránu. Ve jménu Alláha probíhá dosud oficiálně nevyhlášená svatá válka proti Západu. Součástí aktivit této války je např. pěstování rostlin potřebných k výrobě drog. Drogy jsou potom pašovány do Evropy a z utržených peněz jsou financovány teroristické akce. Pravděpodobně se nejedná o vládní projekt. Ústřední vláda v Teheránu je však zcela jistě o tomto podniku informována, avšak nezasahuje. Vše se tedy děje s jejím tichým souhlasem. Za peníze utržené prodejem ropy jsou pak financovány mocenské projekty a podpory stejně smýšlejícím skupinám v zahraničí, tedy mezinárodní terorismus. Podpora al-Káidě zcela jistě nepochází z privátních iránských zdrojů.

Největší obavy pak vyvolává iránský nukleární výzkum. Oficiálně se jedná o mírový energetický projekt, avšak vše naznačuje, že paralelně s ním probíhá i projekt výroby atomové bomby. Dříve či později se Íránu atomovou zbraň sestavit a odzkoušet

podací. Tento okamžik však stát Izrael a do určité míry i USA označily za absolutní hranici tolerance vůči Íránu. Izrael dokonce prohlásil, že za uvedené situace profylakticky zaútočí na Írán sám.

Je zřejmé, že fundamelisticko-paranoidní Írán představuje světové nebezpečí nejvyššího řádu. Historická Persie byla geograficky minimálně dvakrát větší než současný Írán. Odtud také pramení expanzivní snaha Íránu a snaha o získání „lepšího místa pod Sluncem“. Snahy o „zkrocení“ Íránu uvalením různých sankcí ze strany Západu se doposud zcela míjejí účinkem. Sankce budou účinné teprve tehdy, když jejich podmínky budou dodržovat všechny státy světa. V uvalených sankcích se nachází zajímavý artikl – zákaz vývozu parfumerie a čistících prostředků do Íránu.

V současné době (24.1.2011) proběhlo v USA mimořádné setkání nejvyšších představitelů Íránu s představiteli USA. Jejich výsledkem bude pravděpodobně obvyklá diplomatická domluva, avšak žádná závazná dohoda. USA dosáhly již maxima svého rozvoje a moci a nacházejí se na sestupné straně křivky. Írán naproti tomu vykazuje vzrůstající tendence. V případě Íránu patrně dojde k silovému řešení problému. V tomto případě by měly USA a Západ jednat dříve než jim dojdou potřebné síly. Dalším problémem je zrození siamského dvojčete USA-Čína, zatím pouze v oboru finančně ekonomickém. Zrození obdobného dvojčete politicko-vojenského se zatím nepředpokládá. Světová vůdčí role USA pozvolna slábne a v dohledné době vůdčí postavení zaujme Čína. Potom patrně dojde k rozdělení dvojčat iniciované ze strany Číny a odsunutí USA na vedlejší kolej. Čína udržuje vřelé vztahy se všemi zeměmi tzv. Osy zla. Je tedy zcela jisté, že iránský problém, pokud ještě existující, bude řešit zcela jiným způsobem.

5 11.09.2001

Dne 11. září 2001 byla na americké WTC (World Trade Center), dominantu čtvrti Manhattan, spáchána série teroristických útoků, která otřásla celým světem a která je bezesporu tou nejtragičtější ze všech spáchaných teroristických zločinů. Tento den zasáhl širokou veřejnost, která je následkem přijímání přísných bezpečnostních opatření podrobována častokrát nepříjemným zásahům do jejich svobod a celá USA si je vědoma ztráty nedotknutelnosti své země. 11. září 2001 se stal zlomovým okamžikem v historii terorismu a boje s tímto fenoménem, který se stal důvodem transformace spojení „boj s terorismem“ na termín „válka proti terorismu“.

Útoku jedenáctého září 2001 předcházelo několik útoků vedenými islámskými teroristy nejen na území USA, ale i na území arabského světa, na kterých se nacházely jednotky armád především spojených států. Cíly těchto útoků byli velvyslanectví a kasárny USA na území Bejrútu, dopravní prostředky, federální budovy v USA, velitelství americké armády v Saudské Arábii, lodě amerického vojenského námořnictva a další. Násilí bylo pácháno především prostřednictvím náloží v autech, letadlech či na tělech samotných teroristů. Zpravidla byli za tyto činy odsouzeni členi militantní skupiny Hizballáh či skupiny Usámy bin Ládina. 26. února 1993 islámští extrémisté udeřili na WTC, kdy nastražená bomba způsobila smrt šesti lidí a dalších tisíc zranila. Gamá al-Islamija, který měl tento čin na svědomí, byl duchovním vůdcem egyptského extremistického hnutí.

11. září 2001 byly uneseny čtyři civilní Boeings devatenácti teroristy, které postupně byly navedeny na severní část WTC, na jižní část WTC, na západní křídlo budovy Pentagonu a do neobydlené oblasti na pole u městečka Shanksville. Letadlo letělo směrem na Washington, D. C. a dodnes se spekuluje o tom, že cílem měl být původně Bílý dům či Kapitol (sídlo zákonodárných orgánů). K vychýlení trasy nejspíš došlo v důsledku bitky teroristů s cestujícími o řízení. Náraz letadel do budov WTC a následná mohutná exploze způsobili během několik hodin jejich zřícení a smrt 3063 lidí, včetně posádek letadel, cestujících, teroristů, zaměstnanců Pentagonu a zaměstnanců přilehlých kanceláří a dalším nejméně 50 domů u WTC.³² Záchranářské a uklízecí týmy strávily v troskách WTC přes 3 milióny pracovních hodin. Únos

³² DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 39

letadel byl umožněn tím, že vstup do letadel vnitrostátních amerických linek byl do 11. září málo kontrolován.

Teroristické nálety spáchaly de facto orgány Talibanu, poněvadž propojení tohoto hnutí s teroristickou organizací al-Káida bylo více než pravděpodobné. Při prohlídce soukromého domu v afghánském Dželalabádu se našla páska, na jehož úryvcích je slyšet bin Ládina: „*Vypočítali jsme dopředu počet nepřátelských obětí s ohledem na místo, kde byly věže. Spočítali jsme, že budou zasažena tři až čtyři poschodí. Byl jsem největší optimista ze všech. Zkušenosti mi napovídaly, že hořící palivo z nádrží letadel rozpustí ocelové pilíře budov, které se pak zhroutí. To se také stalo.*“³³

19 sebevražedných útočníků z 11. září 2001 byli mladí, inteligentní, talentovaní a jazykově nadaní lidé a pocházeli z vysoce vážených a finančně velmi dobře situovaných rodin. Byli mezi nimi studenti právnických fakult, učitelé, bratři policejních důstojníků a dopravní piloti. Spekuluje se o tom, že během svých cestovatelských výprav zavítali i do afghánských výcvikových středisek al-Káidy. Je potvrzeno, že všichni, bez výjimky, několik měsíců před útokem odešli od svých rodin a rodiče o nich uslyšeli až po 11. září. Nenávist k Západu v sebevražedných teroristech zakořenila krevní mstu, která vedla k možnosti uplatnění vlastní destrukce. Odpor ke zkorumpovanému modernímu světu, neustálé zdůrazňování čisté formy islámu jako víry a její zřejmá nemožnost dosáhnouti v obecnějším měřítku vedla k násilí vyvolanému nenávistí a bezvýchodností. Vedla až k sebeobětování. Na pásce nalezené v Dželalabádu bin Ládin říká: „*Naši bratři, kteří útok uskutečnili, věděli jen to, že mají provést akci, při které se stanou mučedníky*“³⁴

Během vyšetřování útoků, které se udály 11. září, vyšlo na povrch několik informací, ze kterých vzešly konspirační teorie. Údajně nebyly útoky iniciovány teroristickými organizacemi, nýbrž americkou vládou jako záminku pro otevřenou válku mezi USA a Blízkým východem. Nicméně žádná z těchto teorií nebyla nikdy potvrzena a nestala se součástí racionálních debat politiků, zastávající přední funkce světové politiky.

K večeru 7.10.2001 začala USA leteckými útoky válku proti Afghánistánu. Cílem bylo hnutí Taliban a výcvikové tábory al-Káidy. Bylo totiž nepochybné, že Taliban, jako vládnoucí hnutí v Afghánistánu, poskytl teroristům útočiště. Započatí

³³ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 39.

³⁴ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 39.

války předcházela výzva ze strany USA, aby hnutí Taliban vydalo Usámu bin Ládina jako viníka leteckých útoků na WTC. Spojenci Spojeným států byly Velká Británie, Spolková republika Německo, Španělsko, Portugalsko a Itálie. Hned první den amerických náletů se al-Káida přihlásila k útokům na WTC a ty provedla údajně kvůli americké podpoře Izraeli

5.1 Usama bin Ládín a role Al-Káidy v americko – islámském konfliktu

Otec Usámy bin Ládina, Avád bin Ládín, v roce 1925 opustil jako chudák a analfabet zednické řemeslo, aby se o 30 let později stal stavebním magnátem a nejbohatším podnikatelem v Saúdské Arábii. Usáma bin Ládín se narodil roku 1957 (některé zdroje uvádějí i rok 1955) v Džiddě, jako sedmnácté z dvaapadesáti dětí, které Avád bin Ládín počal se svou desátou, nejméně oblíbenou ženou, Palestinkou. Mladý bin Ládín studoval v Londýně několik semestrů na technice, v roce 1976 studoval na prestižní saúdskoarabské univerzitě, kterou ukončil diplomem stavebního inženýra roku 1979. Během studií se stal členem Muslimského bratrstva, fundamentalistického, nacionalistického, náboženského, sociálně a politicky orientované hnutí, které požaduje návrat ke kořenům, čili nesoucího znaky panislámismu. Po studiích se Usáma odebral do Pákistánu, poté, co sovětská vojska podnikla invazi do Afghánistánu a revoluce v Íránu zlikvidovala šáhův režim, odkud podporoval materiálně i finančně afghánské mudžáhedíny (bojovníci džihádu, tedy bojovníci svaté války proti nemuslimům) bojující proti sovětské okupaci. V boji proti sovětským vojskům ho podporovaly vlády Saúdské Arábie a Pákistánu a pod pseudonymem Tim Osman spolupracoval pro americkou CIA. V těchto dobách měl na bin Ládina největší vliv jordánský Palestinec a muslimský radikál Abdalláh Azzam, který, za velké finanční podpory právě bin Ládina, založil v palestinském hraničním městě Pěšáváru základnu zvanou Maktabu I-chidamat. V této základně byli soustředěni členi mudžáhedínů. Poté odešel bin Ládín s Azzamem do Afghánistánu, na území, které bylo drženo mudžáhedíny, kde také bin Ládín několik let přebýval. Zde v roce 1986 založil bin Ládín výcvikový tábor zvaný Mesadda, kde byli soustředěni a cvičeni muslimští bojovníci z Libanonu, Egypta, Tuniska, Alžírsko, Turecka a Saúdské Arábie. Již za války se sovětskými vojsky cvičil a vyzbrojoval muslimské mudžáhedíny,

poskytoval jim ochranu, útočiště, stavěl podzemní nemocnice, tunely, základny, budoval silnice a sám bojoval.

Al-Káida je militantní islámská organizace, která si klade za cíl zřídit chalífáty, což jsou čistě muslimské státy na Arabském poloostrově a také v dalších zemích Blízkého východu. *Všechny bojovníky této organizace zavazují náboženské edikty (fatwy), které nařizují zabít kteréhokoli Američana.*³⁵ Informace o vzniku al-Káidy se poněkud liší. Dle některých zdrojů byla tato organizace založena roku 1988 samotným bin Ládinem v Afghánistánu jako centrála džihádu a ta se postupem času stala koordinačním centrem bin Ladinových teroristických aktivit, uskutečněných po celém světě (al-Káida, v překladu „základna“). Při obraně Afghánistánu byli mudžahedíni velmi dobře materiálně i finančně podporováni Spojenými státy, snažícími se zamezit dalšímu územní rozpínání tehdejšího SSSR a nemalou pomoc poskytl i Usáma bin Ládin, toho času pobývajícího v Pákistánu. Není tedy divu, že po odchodu sovětských vojsk v roce 1989 z Afghánistánu na jeho území zůstaly velké skupiny ozbrojených bojovníků, kteří byli dobře vycvičeni k boji. Usáma bin Ládin většinu z nich kontaktoval a nabídl jim možnost členství v nové, výhradně islámské, organizaci al-Káida. Další zdroje uvádějí, že počátky organizace al-Káida sahají až do zahájení okupace sovětskými vojsky v Afghánistánu v roce 1979, kdy řada muslimských mudžahedínů, bojujících proti okupantům, postupně přecházela do al-Káidy. Zde měli být jednotkami CIA cvičeni. CIA měla údajně i pomoci při zprostředkování volání a výzvy po zachování muslimských tradic nejen okupovaného Afghánistánu, ale i okolních zemí, vyznávajících islám. Tato výzva byla vyslyšena a na místo boje se dostavilo několik tisíc bojovníků z více než 32 zemí. Vladislav David a Michal Malacka³⁶ uvádějí, že organizace al-Káida již pod jiným jménem existovala, když jí bin Ládin přebíral od jejího zakladatele, kým byl bin Ládinův přítel Abdalláh Azzám. Ten byl v roce 1989 zavražděn a bin Ládin pouze změnil jméno na al-Káidu a v roce 1996 za její sídlo určil afghánské horské bunkry.

Bin Ládin se po skončení sovětské války v Afghánistánu roku 1989 vrátil do Saúdské Arábie, kde začal pracovat v rodinném podniku. V roce 1990, kdy Irák napadl Kuvajt, navrhl bin Ládin vytvoření dobrovolnické armády ze svých vlastních řad mudžahedínů k obraně státu, to však saúdská vláda odmítla. Bin Ládin a jeho přívrženci se nemohli smířit se souhlasem vlády v Rijádu s rozmístěním amerických

³⁵ DANICS, Š. *Extremismus: hrozba demokracie*. Policie history, 2002, s. 99.

³⁶ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 43

vojsk v zemi a naznačil pochybení o legitimitě rozhodnutí saúdkoarabské královské rodiny a znesvěcení posvátné půdy. V roce 1991 byl bin Ládín ze Saúdské Arábie vypovězen za protivládní činnost a později byl zbaven i občanství. Dočasně se usadil v Súdánu, kde podporoval místní islámskou vládu, kde postavil nemocnice, silnice, letiště, průmyslové podniky a také výcvikové tábory nejen v Súdánu, ale i v Alžíru, Tunisku, Egyptě, Jemenu a podařilo se mu vybudovat rozsáhlou nadnárodní teroristickou síť. V té době začal považoval USA a saúdský režim za své největší nepřátele a al-Káida začala těsně spolupracovat s nemalým počtem uskupení islámských fundamentalistů. Spojil se s egyptským lékařem, jehož teroristická organizace al-Džihád se stala jádrem al-Káidy. Po neúspěšných atentátech na egyptské politiky byli členové al-Džihádu ze Súdánu vyhnáni a v květnu 1996 byl vyhnán i bin Ládín. V Saúdské Arábii již neměl občanství, zabavili mu majetek a dokonce přiměli bin Ládínovu rodinu k zastavení finančních dotací, které měly činit 7 miliónů dolarů.

Po roce 1989 se Afghánistán zmítal v bezvládní, ale postupem času přecházela moc do rukou Talibanu, radikální nábožensko-politické skupině. Taliban (boží studenti, hledači pravdy, studenti Koránu) se jako organizace začal formovat v roce 1994 a reálně vládl na takřka celém území Afghánistánu (krom Severní aliance umístěné na severu Afghánistánu) v letech 1996 až 2001. Většina jejich členů patřila k váženým učitelům na islámských náboženských školách, přičemž jejich studenti byli jejich stoupenci a ozbrojenými silami. Talibanu se dostalo další podpory ve formě mudžáhedinů z mnoha jiných arabských států a financí, kterých se Talibanu dostávalo od bohatých Arabů. Tato finanční podpora se v jistých obdobích stala stěžejní, poněvadž mnohonásobně předčila vlastní zdroje. Nezanedbatelnou vojenskou a finanční pomoc Taliban získal od samotné al-Káidy, který sám sídlil přímo v Afghánistánu.

V roce 1996 se Talibanu dostalo uznání od Saúdské Arábie, Pákistánu a Spojených arabských emirátů. Afghánská vláda, které se žádné podpory nedostalo, musela odstoupit, poněvadž nedokázala dále odolávat nátlaku Talibanu, který získával cenné rady, bojovníky a finance od bin-Ládína.

Taliban zavedl v zemi radikální totalitní režim, založený na tradičním islámském právu – aš-Šarí'a a navíc zpřísněn o některé íránské zvyky. V čele státu stanul Muhammad Umar, který disponoval armádou čítající asi šedesát tisíc mužů a v zemi zavedl tradiční tresty, například veřejné popravy, ukamenování, bičování,

utínání končetin. Byla zavedena série zákazů, například zákaz sledování televize, poslouchání hudby, produkce opiátů, muži se nesměli holit, že musely být na veřejnosti zcela zahalené, nesměly pracovat ani chodit samy. Ačkoli byla produkce opiátů zakázána, Muhammad Usmar tuto produkci hojně podporoval pro zvýšení svých příjmů a financí pro boje se Severní aliancí. Společně s bin Ládinovou al-Káidou úzce zpracovali a společně těžili z obchodu s drogami (Vladislav David a Michal Malacka³⁷ hovoří až o 80% podílu celosvětové produkce heroínu). Výjimečný vztah bin Ládira a Umara byl podpořen i faktem, že si byli navzájem zeti a tchány – Umar se oženil s nejstarší bin Ládonovou dcerou a bin Ládir si za čtvrtou manželku vzal dceru šéfa Talibanu.

Talibánský režim svrhla americká vojenská intervence – americké a britské jednotky za účasti Severní aliance, složené především z Tádžiků a Uzbeků, 13.11.2001 po vstupu do Kábulu. Ihned byly zrušeny zakazující dekrety a započali kontroly afghánského území, afghánský islámský fundamentalismus se zhroutil.

Taliban, jako režim založený na strachu byl, je a bude neextrémnější fundamentalistickou islámskou iniciativou, poněvadž vojenským zásahem činnost této organizace nezanikla. Po pádu vlády Talibanu v roce 2001, přesunul část svých aktivit do pákistánského pohraničí, odkud se je pákistánská armáda snaží léta vytlačit. Za léta 2007 až 2009 zemřelo kvůli talibánským násilnostem 1500 civilistů a stovky tisíc jich opustilo své domovy. Počátkem roku 2009 obnovila pákistánská vláda právo aš-Šarí'a pro oblast, kde Taliban přebýval a ten reagoval vyhlášením časově neomezeného příměří.

V srpnu roku 2010 na 14 000 000 obyvatel Pákistánu bojovalo s rozsáhlými povodněmi následkem silných monzunových dešťů. Zatímco padala kritika na hlavu pákistánského prezidenta pro jeho nezáměr situaci řešit, vzhledem ke svým zahraničním cestám po Evropě, islámští radikálové byli na místě a pomáhali postiženým obyvatelům s evakuací, záchrannými pracemi, starali se o děti a dodávali nezbytné suroviny do oblastí, kam se armáda nedostala. Na pomoc přispěla i USA, která krom finančních prostředků vyslala i několik vrtulníků do nejvíce zpustošených míst. Islámští radikálové, odnož Talibanu a al-Káidy, toto jednání kritizovala a vyzvala vládu, aby pomoc od západních zemí nepřijímala. Radikálové svůj apel vysvětlili možností snahy o podrobení si Muslimů ze strany právě USA. Tehdy talibánský

³⁷ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Linde, 2005, s. 45

mluvčí Azám Tarík prohlásil, že tyto peníze Pákistánu věnují oni sami a pokud nebude vláda stíhat hledané radikály, rozjedou záchrannou akci naplno. Tím chtěli dosáhnou dočasně legalizace Talibanu ad hoc. Místní obyvatelé, kterým Taliban zajistil možnost provizorního bydlení, pitnou vodu a základní suroviny prohlásili, že radikálové o jejich záchranu jeví větší zájem, než samotná vláda a do podvědomí zničeného Pákistánu se radikálové zapsali jako sympatičtí, ochotní a nápomocní jedinci. V té chvíli se zapomnělo na teror a násilí, které tyto skupiny praktikují. Otázkou zůstává, zda-li tímto jednáním islámští extrémisté chtěli opravdu jen pomoci, vzhledem k povinnosti každého muslima dodržovat džihád rukou, nebo zda-li za touto charitativní činností byly i jiné, zřejmé důvody. Faktem je, že schopnost radikálů být na postižených místech jako první plynulo ze samotného působení pákistánské odnože Talibanu v těchto místech a že součástí této finanční, materiální a lidské pomoci je náboženské vzdělávání, ať už mírnější formou či tvrdým nátlakem. Radikálové totiž tvrdí, že tyto živelné a jiné pohromy jsou trestem za odklonění se od pravého islámu. Pákistánská vláda se obává i rostoucího vlivu radikálů na pákistánský lid, protože pomáhali v situacích, kdy vláda a jindy akceschopná armáda selhala. Pákistánští odborníci hovořili o možnosti destabilizace vlády, způsobení kolapsu a tím i zkomplikovat činnost USA v boji s islámským extremismem. USA a Pákistán jsou v tomto ohledu hlavními spojenci.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.2, někteří političtí aktéři se snaží terorismus definovat jako následek chudoby, nekvalitních a ponižujících životních podmínek. Po útoku 11. září tehdejší generální tajemník OSN Kofi Annan prohlásil, že příčinou terorismu je fakt, že příliš mnoho lidí je odsouzeno k životu v extrémní chudobě a žádal bohaté země, aby znásobili svou zahraniční finanční pomoc a naopak snižovali počet vojenských operací v těchto oblastech. Argument, že chudoba je základní příčinou terorismu páchaného na západní země je populární již od zmiňovaného 11. září. Tehdy teroristé nezaútočili, aby dosáhli zbohatnutí Blízkého východu. Jejich cílem bylo naopak zabránit jakémukoli dalšímu pronikání úspěšné a prosperující průmyslové kultury západních států do jejich světa. Pokud by se chtěl Blízký východ od západních zemí učit prosperitě, úspěchu a dobrému životnímu standardu, nepokoušeli by se je tedy záměrně ničit a ochromovat. Do jisté míry tyto teroristické akty mají být varováním pro západní svět, především USA, aby nezasahoval do cizích záležitostí a konfliktů. Není totiž zcela jisté, zda-li provedené či chystané preventivní vojenské akce na Blízkém východě nejsou pouhou strategickou zástěrkou USA. Hovoří

se především o ropě. Výsledkem těchto vojenských akcí, které se pokoušejí v některých státech nastolit smír a uvést je do klidového stavu, je jednoznačně nárůst protiamerické, respektive protizápadní nenávisti v muslimském světě a eskalace terorismu. Dá se tedy říci, že chudoba nemůže být považována za hlavní důvod terorismu, nemůže být faktorem, který ničí morální kodex a skrývá touhu ničit bohatství a masově vraždit nevinné civilisty. Po 11. září deník The New York Observer vytiskl článek Richarda Brookhisera: *Světoví ztroskotanci nás nenávidí, poněvadž my jsme mocní, bohatí a dobří (anebo alespoň lepší než oni)*³⁸ V té době se k tomuto tvrzení přikláněla spousta dalších politiků, spisovatelů, zpravodajů. Nelze to tedy vysvětlit nedostatkem peněz nebo nízkou kvalitou života, ale pouze myšlenkami proti bohatství a jistým způsobům života. Sardar³⁹ jako hlavní důvod označuje úspěch amerického demokracie a kapitalismu, která v hrdých muslimech evokuje nenávist. Teroristy motivuje ideologie islámského fundamentalismu. Tato ideologie zavrhuje svobodu, prosperitu, kulturu a částečně i pozemské štěstí, které jsou křesťanským demokratickým a jiným nemuslimským státům vlastní a o co usilují. Baer, bývalý agent CIA a přední světový odborník na problematiku Blízkého východu tvrdí: *Mnozí Američané se mylně domnívají, že všichni muslimové nenávidí Západ. Nejenom politiku západních zemí, ale také západní kulturu a lidi ze Západu osobně. To je však pravda pouze částečně. Ano, malou část muslimů skutečně pohání slepá nenávist a touha Západ zničit. Většina muslimů si však pouze přeje, aby je Západ nechal na pokoji. Džihád, svatá válka, proti Západu je nezajímá. Problémem je rozeznat jedny od druhých.*⁴⁰

Ať už tedy byly teroristické útoky 11. září na WTC spáchány z jakéhokoli důvodů, které tu byly zmíněny, oběťmi se stali nezainteresovaní nevinní, nic netušící lidé. Nicméně část muslimských duchovních zničení WTC ospravedlňovalo slovy, že *oběti z 11. září platili daně, čímž podporovali armádu vraždící muslimy.*⁴¹ Takový argument v racionální debatě nemůže obstát. Tento názor ale rozhodně nezpochybňuje velkou zášť, kteou muslimové vůči USA a jiným západním státům chovají – podle nich je v situaci střetu civilizací ospravedlnitelným cílem vražedného útoku úplně každý – bez rozdílu.

³⁸ SARDAR, Z. *Why do people hate America?* Icon Books Ltd, UK, 2006, s. 19.

³⁹ SARDAR, Z. *Why do people hate America?* Icon Books Ltd, UK, 2006, s. 20.

⁴⁰ BEAR, R. *Jak naložit s ďáblem: iránská velmoc na vzestupu*, Volvox Globator, 2010, s. 236.

⁴¹ BEAR, R. *Jak naložit s ďáblem: iránská velmoc na vzestupu*, Volvox Globator, 2010, s. 237

Je tedy velmi obtížné najít příčiny a vysvětlit důsledky 11. září 2001. USA zaujala nekompromisní stanovisko, že proti islámskému terorismu je nutné bojovat do poslední chvíle a tím pádem nedat těmto organizacím byť sebemenší šanci znovu ohrozit západní demokratické státy. Alibisticky vysvětluje celému světu, že právě oni se stali obětí závisti radikálů, kteří nemohou strpět jejich bohatství, prosperitu a mezinárodní vztahy. USA se po celá desetiletí prezentuje jako velmoc, která ovlivňuje a na které závisí chod celého zbytku světa, která má právo zasahovat do konfliktů jiných národů a kultur. Již dávno není pravdou, že by USA takové postavení měla, zatímco před deseti lety USA se se svým zbrojním rozpočtem držela vojenského prvenství, do několika let toto prvenství převezme Čína. Což je i samozřejmě následkem finanční krize, která plně propukla v roce 2008 a s sebou strhla ekonomiku celého zbytku světa. Tomuto problému USA ale čelila již několik let předtím a bylo jen otázkou času, kdy ke kolapsu dojde. Čína vlastní většinu rezerv amerických dolarů, udává jeho kurz a zvýšenou měrou vyvíjí obranné i útočné zbraňové systémy, čímž se dostává do popředí. Pokud by se USA neangažovala do každého konfliktu a nesnažila se smířit nesmiřitelné, možná by dnes nemusela čelit takové hrozbě jako jsou teroristické útoky. Názorové a občanské války nejen na Blízkém východě, ale nyní i v Libyi mají být vyřešeny těmi, kterých se týká. Je nutné podotknout, že ve většině případech byla účast amerických jednotek na tom kterém území sledována pravděpodobně jinými záměry a zájmy, než které se veřejně prezentovali.

Není jisté, kdo se bude zodpovídat z teroristického útoku z 11. září 2001 a dalších útoků, poněvadž zprávy o Usámovi bin Ládínovi jsou rozporuplné a dodnes nebyla potvrzena jeho údajná smrt. Tu konstatoval egyptský deník al-Wafđ 26.12.2001, který prohlásil, že bin Ládín zemřel nenásilnou cestou, důsledkem několika závažných zdravotních příčin. Deník hovoří i o slovech talibánského vůdce, který zpochybnil možnost amerických sil jeho tělo kdy najít. V roce 2002 se k pravděpodobné smrti bin Ládína přiklonil pákistánský prezident Parváz Mušaraf, afghánský prezident Hamíd Karzáí, představitelé Talibanu a členové administrativy prezidenta G. W. Bushe, dále zpravodajské složky Saúdské Arábie a Francie, americká FBI a CIA a izraelský Mossad. V červenci 2007 vyhlásil americký senát odměnu 50 000 000 dolarů za informace vedoucí k jeho dopadení.

5.2 Zaměření bezpečnostního programu po 11/9/2001

Mezinárodní terorismus se stal jedním z nejvážnějších problémů, na který reagují smluvní instrumenty mezinárodního práva trestního. *Ten patří mezi nejtěžší mezinárodní zločiny a je jednou z největších reálných hrozeb současného světa, jeho stability a bezpečnosti.*⁴² Vývoj terorismu, hlavně po 11. září, prošel při jeho potírání několika fázemi a formami mezinárodní spolupráce, kdy tyto snahy diplomatické, politické a právní iniciativy vyústily v přijetí řady mezinárodněprávních instrumentů.

V potaz ovšem musí být brán fakt, že doba, ve které tyto mezinárodněprávní instrumenty vznikly, do jisté míry snižuje jejich kvalitu a účinnost. Účinnost těchto instrumentů je dána aktuálností, aktualizovaností, připraveností a shrnutím všech aspektů. Instrumenty vzniklé v období studené války jsou produktem své doby, které představovaly kompromisy a reakci na tehdejší politicko-ideologickou realitu světové politiky.

Po útocích 11. září byla zavedena bezpečnostní opatření nejen v USA, ale i mnoha dalších státech světa. V souvislosti s navyšováním bezpečnosti je téměř ve všech zemích světa přijímána protiteroristická legislativa a v dalších zemích se o ní uvažuje či jedná. Nejedná se jen o dílčí změny či doplnění jednotlivých stávajících zákonů, ale i celistvé protiteroristické balíčky, které přijala EU a její členské státy a další státy.

V roce 2002 byla přijata úplná doktrína bezpečnosti USA, známá jako „Národní bezpečnostní strategie USA“ (NBS). NBS⁴³ je programovým politickým dokumentem, kterým má každá administrativa osvětlit hlavní principy své bezpečnostní politiky Kongresu. Dále identifikuje nejzávažnější hrozby a možná opatření, prostředky a síly v boji proti hrozbám. Tento dokument uvádí, že USA a EU jsou blízkými spojenci a že budoucí spolupráce závisí na kvalitním vyhodnocení hrozeb a způsobů, jak jim čelit, každou z těchto partnerů. Pojednává se i o jednostranných krocích při použití vojenské síly a obecně se klade důraz na vojenské nástroje obecně. Spadá do toho ochrana území USA, budování protiraketové obrany a modernizování ozbrojených sil ke globálnímu použití. USA deklaruje cíl udržet si vojenskou převahu nad zbytkem světa čelit všem potenciálním konkurentům.

⁴² PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Linde Praha, 2006, str. 37.

⁴³ *Nová Národní bezpečnostní strategie USA* [online]. ČR: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003, [citováno 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/public/e2/e1/8f/14360_14945_RB_15_12_03.doc>

Prezident USA má při plnění cílů NBS k dispozici ministerstva a státní pokladnu. NBS byla aktualizována v letech 2006 a 2010.

Dalšími opatřeními při zvyšování bezpečnosti v USA jsou posilování oprávnění orgánů státní moci, která souvisí s předcházením teroristické činnosti a také jeho financování, tedy zmrazování přístupu k financím, možnost konfiskace majetku, jenž by mohl být využit k financování teroristických aktivit nebo příprav k nim. Dalšími protiteroristickými opatřeními jsou posílení sdílení informací, zavedení opatření preventivního i represivního charakteru, zefektivnění metod utajovaného vyšetřování (infiltrace do teroristických skupin, budování kamerové systému a sledování komunikací), rozšíření a zjednodušení oprávnění k zajišťování informací, zvýšení vyšetřovacích pravomocí policie, zpravodajských a bezpečnostních služeb, zajištění širšího přístupu k osobním a finančním datům. Zvýšená ochranná opatření ohledně důležitých vládních budov je samozřejmá. K dalším opatřením patří monitoring zájmových osob a zavádění biometrických dat v cestovních dokladech a vízech. USA po 11. září zpřísnila požadavky a kritéria k udělení víza ostatním státním příslušníkům s vízovou povinností a tím i snížila příliv návštěvníků a uchazečů o trvalý pobyt či pracovní povolení. Existují 2 vízové formuláře – první, označovaný DS-156, vyplňují všichni žadatelé a druhý, DS-157 vyplňují jen žadatelé, jimiž jsou muži ve věku 16-45 let. V základním formuláři DS-156, 38. otázce, bodu 3, lze najít přímou souvislost s terorismem. *Máte v úmyslu navštívit USA za účelem podněcování k teroru nebo nějaké jiné protiprávní činnosti? Jste členem nebo představitelem teroristické organizace v současné době označené ministrem zahraničí Spojených států? Podílel(a) jste se někdy na perzekuci za přímého dohledu německé nacistické vlády, či jste se někdy zúčastnil(a) genocidy?*⁴⁴ Nelze předpokládat, že by skutečný terorista na tuto otázku odpověděl kladně, proto je tato otázka bezpředmětná a odpověď by dotyčné úřady měly hledat sami v rámci své činnosti a kompetencí. Se zpřísněním pravidel pro vydání víza souvisí i nutnost osobní návštěvy při vyplňování formulářů a poté i osobní pohovor. Do dubna 2003 tuto záležitost bylo možné zařídit přes agenturu. U ostatních států s vízovou povinností lze dodnes využít služeb agentur.

Otázkou zůstává, jakou hrozbu může činit neustále vzrůstající populace muslimů. Ta se odhaduje kolem jedné a půl miliardy jedinců, čili jednu pětinu světové

⁴⁴ *Instrukce pro vyplnění elektronické verze vízové žádosti* [online]. ČR: Velvyslanectví Spojených států amerických v Praze, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.aic.cz/cms/instrukce_zadost.pdf>

populace, což činí z islámu druhé nejsilnější náboženství hned po křesťanství.

Americká studie tvrdí, že do padesáti let se dá očekávat padesátiprocentní zastoupení muslimů v každém západním státě, v některých zemích i dříve. Příloha I. obsahuje seznam států s počtem věřících muslimů nad 50% a příloha II. procentuelní poměr muslimské populace jednotlivých států světa. Obavy plynou z nízké porodnosti Evropanů a Američanů a naopak vysoké porodnosti muslimů.

6 Predikce možných hrozeb směřujících proti ČR

ČR od událostí 11. září posílila svoji bezpečnost a neustále pracuje na dalších opatřeních, které by eliminovaly hrozbu teroristického útoku na našem území. Nedílnou součástí diskuzí se stal i zvýšený příliv muslimských přistěhovalců ze severní Afriky a Blízkého východu. Důvodů je několik, především nemožná integrace islámu do naší společnosti, poněvadž nelze spojit aš-Šarí'u a demokracii. Opak tvrdí Lukáš Lhoťan, člen brněnské muslimské komunity a místopředseda Libertas Independent Agency, O. S.. Lhoťan je toho názoru, že islám s českou kulturou sladit lze, protože je to v muslimské historii přirozená věc. Názorným příkladem mohou být Turci, Kavkazané, Indonézané a podobně. *V předchozích stoletích docházelo k šíření islámu do mimoarabských společenství formou osobního styku a tehdejší Arabové neměli potřebu vyvolávat různé misie a vnucovat nearabským kulturám svou kulturu.*⁴⁵ Lhoťan uvádí, že největším problémem je vznikání muslimských komunit v ČR. Muslimští cizinci, kteří u nás žijí, nerozumějí sociálnímu, kulturnímu a společenskému prostředí Česka. Mnohdy do svých činností nechávají zasahovat problémy z ciziny, Blízkého východu a tak vzniká napětí mezi různými arabskými organizacemi v ČR. Tyto komunity jsou v Česku ovládány lidmi, kteří nebyli zvoleni samotnými muslimy a kteří dělají vše proto, aby si své postavení udrželi i nadále. Od roku 2002 má tento jev za následek rozpadávání muslimských komunit na menší skupinky, které si pro svoje fungování hledá zahraničního sponzora, což zvyšuje riziko radikalizace a přílivu zahraničních ideologií. Čeští politici nevěnují těmto komunitám a dalším skupinám přílišnou pozornost a spokojí se s nekvalitními zprávami bezpečnostních složek, které informaci získávají od svých informátorů. Tato kontrola není důrazná a neukazuje skutečný stav věci. Na území ČR přetrvává až 20 000 muslimů, z nichž pouhý zlomek je praktikující. Představitelé státu se domnívají, že se jim podaří šíření islámu zastavit tím, že budou mít pod kontrolou ty, kteří se drží v čele muslimských organizací všemi prostředky. To poté vede ke vzniku mnoha malých skupinek muslimů, které mají své vlastní modlitebny a snáze mohou pronikat radikální myšlenky do skupiny i ze skupiny. Tímto se tedy následná kontrola stává takřka nemožnou prevencí.

Otázkou je, zda-li ČR by mohla být možným cílem teroristických organizací a hlavně jaké důvody by je k tomu vedly.

⁴⁵ JANDOUREK, J. Manželství s islámem. *Reflex*, číslo 35 (září 2010), roč. 21, s. 30-31.

6.1 Preventivní opatření ČR

Významným krokem k úpravě právního řádu ČR v souvislosti s ochranou proti terorismu bylo zajištění zavedení nové skutkové podstaty „teroristický útok“ do trestního zákona 140/1961 Sb., v novelizaci 40/2009 Sb. teroristický útok jako trestný čin definuje § 311, na základě kterého je možnost pachateli za spáchaný teroristický čin uložit výjimečný trest odnětí svobody. Do tohoto zákona je zahrnuto i financování terorismu.

Mezi státní orgány, které mají zajistit ochranu ČR před terorismem nebo na teroristický útok reagovat jsou Ústřední krizový štáb (ÚKŠ) a zejména Bezpečnostní rada státu.

ÚKŠ vznikl roku 2001 na základě zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a je pracovním orgánem vlády. Ten svolává předseda vlády a je řízen ministrem obrany (v případě vnějšího vojenského ohrožení) nebo ministrem vnitra (v případě vnitřního ohrožení). Úkolem ÚKŠ je řešení krizových situací a to formou přípravy návrhů k řešení nastalé situace, koordinace a vyhodnocování opatření přijatých vládou, ministerstvy a ostatními správními orgány. Po teroristických útocích 11. září 2001 sehrál ÚKŠ svou roli tím, že přijala mnohá opatření k ochraně před možným teroristickým útokem. Tato usnesení byla zaměřena k zajištění bezpečnosti leteckého provozu, proti možnému biologickému útoku či zajištění strategických a významných objektů jako je Rádio Svobodná Evropa, jaderné elektrárny a letiště.

Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády v problematice bezpečnosti státu. Tento orgán vznikl na základě ústavního zákona 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Členy tvoří předseda vlády s některými ministry a úkoly rady je příprava návrhů vládě k bezpečnostním opatřením pro ČR. Bezpečnostní rada státu tedy koordinuje přípravu a realizaci bezpečnostních opatření, posuzuje záměry těchto opatření i opatření jiných orgánů a pravidelně podává vládě zprávy o stavu zajišťování bezpečnosti v ČR. Nejvýznamnějším dokumentem rady je „Národní akční plán boje proti terorismu“, který byl přijat usnesením vlády ze dne 10. dubna 2002 č. 385⁴⁶

⁴⁶ *Terorismus* [online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2010, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-terorismus.aspx>>

Následovaly aktualizace pro rok 2004, pro léta 2005-2007 a 2007-2009⁴⁷. Tyto strategie se soustředí na prevenci terorismu, což má být dosaženo rozšířením pravomocí Policie ČR a zpravodajských služeb, vytvoření dokumentu mapující možné cíle teroristů v ČR a výzkum moderních technologií a chemických látek v obraně proti zneužití teroristou. Dokument si klade mezi své základní úkoly zvýšenou připravenost země k reakci na možnost teroristického útoku, zvýšenou ochranu obyvatelstva, kritické infrastruktury a životního prostředí. Významnou oblastí této strategie je i prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace členů, která klade důraz na toleranci k menšinám jiných etnik, snaha úspěšně integrovat dlouhodobě usídlené cizince a eliminovat negativní sociální vývoj. Jádrem úspěchu představuje kvalitní komunikace členů náboženských a přistěhovaleckých komunit se správními a bezpečnostními orgány, rozvíjení šíření informací prostřednictvím školení a sledování finančních toků. Tímto dokumentem se ČR zavázala EU podílet se na všech aktivitách, které souvisí s prevencí a potíráním terorismu⁴⁸. Dalším dokumentem je „Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012“, která vychází z novelizovaných vydání „Národního akčního plánu boje proti terorismu“ a slouží k seznámení čtenářů se základními principy boje proti terorismu. ČR je vázaná smlouvami a podmínkami vyplývajících ze členství NATO a OSN.

Bezpečnostní strategie ČR je základním bezpečnostně-politickým dokumentem ČR, jehož základním rámcem pro formulaci a realizaci jsou Ústava ČR (1/1993 Sb.) ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a spojenecké a další závazky vycházející ze členství NATO, EU, OSN, OBSE. Součástí tohoto dokumentu jsou další dílčí strategie a koncepce, mezi něž patří strategie vojenská, zahraniční, obraná, vnitřní, hospodářská a informativní. Bezpečnostní strategie vypracovává vláda ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČR, Parlamentem ČR a českou bezpečnostní komunitou, složenou ze zástupců státní i nestátní sféry. Bezpečnostní strategie definuje v pěti kapitolách základní zájmy, postoje, cíle a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti.

- „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ formuluje principy, na kterých je bezpečnostní politika ČR založena.

⁴⁷ *Národní akční plán boje proti terorismu : aktualizované znění pro léta 2007-2009*[online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2008, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/nap_2007_cze.pdf>

⁴⁸ *Národní akční plán boje proti terorismu : aktualizované znění pro léta 2007-2009*[online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2008, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/nap_2007_cze.pdf

Bezpečnost je zde chápána jako žádoucí stav, kdy jsou rizika hrozící ČR snížena na minimum. Jde o hrozbu vůči obyvatelstvu, svrchovanosti státu, územní celistvosti, demokratickému zřízení a principům právního státu, vnitřnímu pořádku, majetku, životnímu prostředí a dalším. Bezpečnostní politika je souhrn opatření a kroků za účelem prevence a eliminace hrozeb. Velký důraz je kladen na upřednostnění prevence a diplomatického jednání.

- „Bezpečnostní zájmy ČR“ definují životní, strategické a další významné zájmy ČR. Životním zájmem je zajištění existence ČR, její celistvosti a svrchovanosti, obrana demokracie a právního státu a ochrana základních lidských práv a svobod obyvatel. ČR je pro obranu svých zájmů připravena použít všech dostupných prostředků. Strategickými zájmy jsou zachování pevné transatlantické vazby v rámci NATO a budování dobrého partnerství s NATO a EU, snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení, boj proti terorismu, podpora regionální spolupráce, eliminace nelegální migrace a organizovaného zločinu, zajištění ekonomické bezpečnosti, posilování domácí konkurenceschopnosti domácího obranného průmyslu

- „Bezpečnostní prostředí“ definuje trendy a hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy. Tato kapitola definuje základní pojmy, jako jsou hrozba, riziko a klade důraz na členství a spolupráci s EU, NATO, OBSE. Dále oznamuje, že vzhledem k hodnocení hrozeb ve střednědobém výhledu není vojenský útok proti ČR pravděpodobný, upozorňuje však na neustálý vývoj a nepředvídatelnost dalších hrozeb. Předvídaní hrozeb vyžaduje kvalitnější analýzu a prostředky včasného varování, přičemž přiznává zranitelnost elektronických a komunikačních systémů a možné úniky důležitých informací. Tato kapitola zmiňuje i fenomény korupce, organizovaného zločinu

související s výrobou a distribucí drog, obchodováním se zbraněmi, počítačovým pirátstvím, prostitucí.

- „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ je stěžejní kapitolou, která vymezuje přístupy k ochraně zájmů ČR v oblastech zahraniční, obranné a hospodářské politiky a v oblasti politiky vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti. Tato kapitola se odkazuje na členství ČR v EU a NATO, ze kterých vychází při budování své bezpečnostní a obranné politiky. ČR se zavazuje ke snaze o další rozvíjení vztahů s Ruskem, Ukrajinou, zeměmi jihovýchodní Evropy a střední Asie, dále se zeměmi Blízkého východu a v severní Africe. Klade důraz na posilování sousedských vztahů, mezinárodních organizací a ekonomickou spolupráci střední Evropy. ČR se zavazuje ke kontrolám zbrojení a eliminace šíření zbraní hromadného ničení a usiluje o prohlubování účinnosti norem mezinárodního práva. Tato kapitola připomíná neodmyslitelnou účast Armády ČR a dalších ozbrojených sil na zajišťování bezpečnosti v případě obrany státu.

- „Bezpečnostní systém ČR“ definuje prvky bezpečnostního systému ČR, její strukturu, vymezuje povinnosti, kompetence, odpovědnosti a hierarchii jednotlivých součástí systému. Bezpečnostní systém je tvořen zákonodárnou, výkonnou a soudní mocí, právníckými a fyzickými osobami. Struktura zahrnuje prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu, ústřední správní orgány, krajské a obecní úřady a jejich výkonné orgány krizového řízení, ozbrojené síly, ozbrojen bezpečnostní

sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby.⁴⁹

První verzi Bezpečnostní strategie ČR schválila vláda ČR dne 17. února 1999, čili ještě před vstupem ČR do NATO a se závazkem dokument do dvou let od jeho schválení znovelizovat. Novelizovaný dokument z roku 2001 již vychází z postavení ČR jako členského státu NATO a zároveň kandidátského státu EU a poslední verze byla vládou schválena vládou roku 2003.

V roce 1999 ČR podepsala „Úmluvu o potlačování terorismu“ a v roce 2006 vstoupila v platnost pro ČR „Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu“.

V roce 1999 ČR podepsala „Úmluvu o potlačování terorismu“ a v roce 2006 vstoupila v platnost pro ČR „Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu“.

6.2 Spolupráce členských států EU v potlačování teroristické činnosti

EU po 11. září s naléhavostí konstatovala, že je v rámci celoevropského přístupu v oblasti civilní ochrany potřeba jasná a koordinovaná strategie, umožňující okamžitou účinnou reakci na obdobné katastrofy. Na mimořádném zasedání Evropské rady 21. září 2001 Evropské komise schválila dokument Akční plán boje proti terorismu, ve kterém EU vyjádřila solidaritu USA a označila boj proti terorismu jako prioritní cíl EU. Dále EU deklarovala připravenost ke spolupráci s USA stíhat pachatele a potírat další potenciálně hrozící terorismus. V tomto dokumentu EU též vyzvala k vytvoření celosvětové koalice proti terorismu, která by byla vedena Spojenými národy a kromě USA a EU zahrnovala i kandidátské státy EU, Ruskou federaci, arabské a muslimské státy a další, sdílející stejné hodnoty a odhodlání proti terorismu bojovat. Následovaly aktualizace pro rok 2004, pro léta 2005-2007, 2007-2009 a dále „Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012“, která vychází z novelizovaných vydání.

Již v listopadu 2001 reagovala EU vypracováním podrobné zprávy *COM (2001)707*⁵⁰ navrhuje několik konkrétních iniciativ. Zpráva obsahovala opatření

⁴⁹ *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. ČR: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/public/7/46/a7/14340_14945_Bezp._strategie.doc>

⁵⁰ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Linde Praha, 2006, str. 308.

týkajících se ochrany chemických továren nebo jaderných elektráren s cílem eliminovat nebezpečí jejich napadení. Dále byla navržena opatření pro odvrácení útoku a zvládnutí následků teroristických útoků, během kterých bylo použito biologických, chemických či jaderných zbraní.

Poté, co se spojení „boj s terorismem“ transformovala na termín „válka proti terorismu“ se v záležitosti s mezinárodním terorismem nehovoří pouze o veřejném ohrožení, ale stále hlasitěji a častěji, především ze strany USA, o faktickém válečném konfliktu s terorismem. Existují dva koncepty pojetí a řešení tohoto problému. Koncept, aplikovaný zvláště ze strany USA je vyjádřen slovy „s teroristy se nevyjednává, s teroristy se bojuje“, který vyjadřuje nekompromisní postoj a jednání s terorismem, odmítá vyjednávat s teroristy a nepřipouští ústupky. V rámci spolupráce G8 (sdružení nejvyspělejších států světa) klade důraz na odmítavý přístup k vyjednávání, placení výkupného a jakýmkoli dalším úlevám teroristickým organizacím. G8 se zavazuje zabránění financování terorismu, zneužití jaderných, chemických a biologických zbraní a také zabránění falšování cestovních dokladů teroristů. Evropský typ spočívá především v plném dodržování lidských práv v souladu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 a Listinou základních práv Unie, včetně případů boje s mezinárodním terorismem v jeho vyhocené podobě po 11. září.

Na zasedání Rady EU v prosinci 2003 v Bruselu byla přijata konečná verze dokumentu, ve kterém je nastíněn společný evropský postoj a přístup ke klíčovým bezpečnostním otázkám současného světa. Tento dokument – Evropská bezpečnostní strategie (EBS) – je stručný, přehledný dokument, který se snaží sblížit postoje členských států zásadním otázkám evropské bezpečnosti, identifikuje základní hrozby EU, kam bezpochybně patří terorismus, nárůst zbraní hromadného ničení, organizovaný zločin a další. Poprvé v historii EU má EU k dispozici dokument, který kromě identifikace nejdůležitějších bezpečnostních hrozeb navrhuje i způsoby, jak těmto hrozbám čelit, tím EU otevřela zcela novou oblast společné bezpečnostní a obranné politiky. EBS upozorňuje na fakt, že terorismus nejen ohrožuje lidské životy, vede k vysokým nákladům a oslabuje toleranci a otevřenost ve svých důsledcích, ale že je ve svém dosahu globální s čím dál silnějším finančním zázemím. Teroristická hnutí jsou propojena elektronickými sítěmi a jsou ochotná použít neomezeného násilí, které způsobí velké ztráty nejen na životech. EBS zdůrazňuje, že nová globální vlna terorismu je hnaná násilným náboženským extremismem. K její příčinám patří tlak

modernizace, společenské a politické obtíže a krize a pocit odcizení. Solana, vysoký představitel EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, který EBS předložil na zasedání Rady EU v roce 2003, ve své strategii pojednává o faktech, že Evropa je nejen cílem, ale i základnou náboženského terorismu. Teroristé si v evropských státech budují své základny, které byly odhaleny ve Velké Británii, Itálii, Německu, Španělsku a Belgii. Při vydání EBS se jednalo o logistické jednotky al-Káidy. EBS apelovala na nezbytný koordinovaný postup proti terorismu. Na události 11. září EU zareagovala přijetím evropského zatykače, vytvoření společných vyšetřovacích týmů, opatření k určení teroristických organizací a teroristů a vytvořením právních nástrojů v oblastech civilní ochrany. *Boj proti terorismu je zakomponován ve smlouvě o EU do problematiky boje s trestnou činností na úseku spolupráce členských států Unie v rámci třetího pilíře – hlava VI „Ustanovení o policejní a soudní spolupráci v trestních věcech“, a to v rámci zásadního cíle Unie poskytovat svým občanům v prostoru svobody, bezpečnosti a práva vysokou úroveň ochrany s tím, že bude rozvíjen společenský postup členských států v oblasti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech.*⁵¹ Problematika terorismu je od roku 1998 začleněna i do kompetencí Europolu, který má představovat hlavní nástroj v boji proti terorismu, ale spíše plní informační funkci (shromažďování údajů do databází). Eurojust, který byl založen v roce 2002, posiluje boj proti závažné trestné činnosti a koordinuje činnost národních prokuratur, podporuje trestní stíhání a vyšetřování a vytváří celek složený ze zástupců každého členského státu, který má na starosti protiteroristickou agendu. Rada EU pravidelně aktualizuje seznam osob, skupin a objektů, na něž se vztahují zvláštní opatření v boji proti terorismu. Příloha III. obsahuje přehled islámských teroristických organizací, vypracovaný Radou EU (rozhodnutí Rady 2011/70/SZBP) ze dne 31. ledna 2011, kterým se aktualizuje seznam osob, skupin a subjektů, daný společným postojem Rady EU (2001/931/SZBP), na něž se vztahují zvláštní opatření v boji proti terorismu. Rozhodnutí Rady EU je vyvěšeno na úředním věstníku EU.

EBS se v mnohém shoduje s dokumentem NBS, který vznikl o rok dříve v USA. Do jisté míry se EBS inspirovala NBS. Oba dva dokumenty potvrzují spojenectví a spolupráci, pojmenovávají hrozby, kterým je nutné čelit a navrhují opatření. EBS, kromě výše uvedených hrozeb, zmiňuje dosažitelnost Evropy jako alarmující fenomén. Evropa se stává určitou stezkou migrujících skupin, především

⁵¹ PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv (na pozadí boje proti mezinárodního terorismu)*. Linde Praha, 2002, s. 204.

z Afriky, které se následkem nefunkčnosti svých států pohybují po celém západním světě, většinou s cílem usídlit se v USA. Evropské státy jsou v tomto ohledu dosažitelnější než USA a proto se stávají útočištěm nebo provizorním domovem uprchlíků nebo budoucích teroristických hnutí. EBS byla vytvořena s ohledem na mezivládní rozhodování, kdy každý stát EU ke strategii EBS doplnily své poznámky a připomínky, týkající se bezpečnosti jednotlivých států v rámci EU.

Postupem času byly přijaty i další nástroje příslušnými orgány EU k zajištění komplexního zvládnání bezpečnostních hrozeb. Krom EBS další specifické protiteroristické dokumenty. Po teroristických útocích v Madridu v roce 2004 bylo vydáno „Prohlášení k boji proti terorismu“, dále „Akční plán EU na boj proti terorismu“, který zahrnuje seznam teroristických organizací a jména nejdůležitějších představitelů terorismu, po teroristických útocích v Londýně v roce 2005 „Prohlášení Rady k útokům v Londýně“, v roce 2006 „Strategie EU na boj proti terorismu s Akčním plánem“ a také „Strategie EU na boj proti radikalizaci a náborů teroristů s Akčním plánem“ z roku 2005. „Strategie EU na boj proti terorismu“ obsahuje 4 základní body, priority, jakými je prevence (eliminace faktorů, přispívajících k radikalizaci), ochranu (zmenšování rizika, ochrana hranic, dopravy a kritické infrastruktury), narušení (vyšetřování teroristů, rozbíjení jejich sítí, přerušení finančních toků, soudní řízení) a reakci (minimalizace následků teroristických útoků)⁵². Haagský program, vydaný roku 2004, prezentoval několik ambiciózních cílů, například zlepšení výměny informací, bezpečnost cestovních dokladů nebo další posílení justiční a policejní spolupráce.

Ve Francii došlo k přepracování plánu „Vigipirate“ z roku 1981, který měl původně potírat trestné činy vydírání, braní rukojmí, ničení životního prostředí. Jeho nová podoba je určena boji proti terorismu, obsahující možnosti vyhlášení různých typů ohrožení v letecké a veřejné dopravě, v činnosti vlády a podobně. V souvislosti s navýšením bezpečnosti došlo k rozšíření použití kamerového systému a sledování telefonické a elektronické komunikace podezřelých. Posledním bodem protiteroristického zákona je navýšení lhůty odnětí svobody pro organizátora teroristického útoku na 30 let. Ve Francii funguje unikátní zpravodajský úřad s vnitřní působností „Direction de la surveillance du territoire“ (DST), který se specializuje na

⁵²*The European Union Counter – Terrorism Strategy* [online]. Brusel: Council of the European Union, 2005, [cit. 8. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/05/st14/st14469-re04.en05.pdf>>

boj s terorismem. Vedle své úlohy zpravodajské služby spočívají jeho široké kompetence také jako v orgánu soudní policie (tzv. police judiciaire). DST se zabývá řešením citlivých případů, zejména islámského terorismu. Tento orgán tedy sám vyšetřuje za přispění zpravodajských poznatků, které následně aplikuje v prevenci proti terorismu. Za 5 let činnosti tohoto úřadu bylo zatčeno 273 podezřelých osob a 92 jich bylo odsouzeno. Francie, známá svým radikálnějším postojem k terorismu a boji pro němu, využila všech dostupných prostředků a do preventivních opatření zaangažovala i bezpečnostní agentury, které jsou oprávněné kontrolovat osoby, automobily a mají přístup do některých policejních databází. Do diskuzí se dostal zákon z roku 2004, který zakazuje na státních školách a úřadech nosit zjevné náboženské symboly. Jedná se především o muslimské šátky zahalující dívčí obličej, kříže křesťanů a jarmulky židů. Dle reakcí na tento zákon bylo možné usoudit, že křesťané i židé se s tímto zákazem vyrovnali, ale problém představovali především muslimové. Je zřejmé, že tento zákaz byl namířen přímo proti muslimům, poněvadž Francie je evropským státem s největší muslimskou komunitou čítající přes šest miliónu jedinců. Muslimové se samozřejmě brání, tento krok vnímají jako provokaci a politický pokus zbavit je silného pouta k islámu.

Velká Británie je tradičním spojencem USA v boji proti terorismu ve světě. Velká Británie souhlasila a aktivně se jako jeden z mála evropských států podílela na invazi v Afghánistánu tak i v Iráku. Toto strategické partnerství s USA vytváří vedle početné muslimské komunity ve Velké Británii vyšší pravděpodobnost teroristického útoku, což se i potvrdilo v roce 2005. Proto Velká Británie posiluje bezpečnost státu a zavádí opatření, která by dalším útokům zabránila. „Terrorism Act 2000“ posiluje a zjednodušuje pravomoc a postupy policie, celních a imigračních úřadů při vyšetřování a požadování prokázání totožnosti. Podobně jako je tomu ve Francii si mohou státní orgány vyžádat informace o cestujících i posádce od provozovatelů letadel a lodí. Pro tuto žádost není nutné obstarávat soudní povolení. Důraz je kladen především na prevenci v rámci maření financování terorismu. To platí nejen pro Velkou Británii, ale i pro ostatní státy, které se potýkají s velkým problémem a to je vystopovat příjmy a toky finančních prostředků teroristů. Nařízení OSN (UN Security Council Resolution 1373) z 28. září 2001 a následující zákony opravňují britské ministerstvo financí k rozhodnutí, aby banky a finanční instituce zmrazily přístup k financím pro ty jedince i celé společnosti, které jsou uvedené v sankčním seznamu obsahující jména osob podezřelých z terorismu či jeho financování. Dále došlo

k zavedení a definování nových trestných činů, které úzce souvisí s terorismem, například povinnost informovat o podezření financování terorismu, jehož nedodržení je sankcionováno, vyzrazení informací relevantních k případu teroristického jednání a podobně. Dokument „Anti-Terrorism , Crime and Security Act“ z roku 2001, který byl novelizován roku 2005, se zaměřuje na rychlejší výměnu informací bezpečnostních složek, zvýšení bezpečnosti jaderných elektráren a letectví a v neposlední řadě zpřísnění imigrační politiky. Část týkající se zpřísnění imigrační politiky byla později pro rozpor s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod zrušena jako diskriminační. Týkala se totiž pouze cizích státních příslušníků. Tato část byla nahrazena systémem omezujících příkazů, které se vztahují jak na britské občany, tak na cizí státní příslušníky. Omezení, týkající se přístupu k některým právům, službám, přístupu na internet, omezení styku s určitými osobami, volného pohybu či stanovení zákazu vycházení, vyžadují souhlas vyššího správního orgánu. Dokument „Terrorism Act 2006“ aktualizuje všechny předchozí dokumenty protiteroristické legislativy a mimojiné zpřísnuje trestnost přípravy teroristického útoku.

Snaha zastavit islámský vliv je patrný ve většině států Evropy. Švýcarsko, ačkoli nečlenským státem EU, známé svojí neutralitou a snášenlivostí, považuje výstavbu mešit za hrozbu a v roce 2009 referendem rozhodlo o zákazu jejich dalšího budování. Tím se Švýcarsko dotklo nejen švýcarské komunity muslimů, čítající na 400 000 jedinců, ale i Egyptský velký muftí Alí Gumaa, jeden z nejvyšších islámských hodnostářů, označil výsledek referenda ve Švýcarsku za urážku všech muslimů a za útok proti svobodě náboženského vyznání. Mnoho politiků k tomuto rozhodnutí, ať už v samotném Švýcarsku, nebo sousedních států, vyjádřilo své obavy, že následky tohoto zákazu mohou být pro Švýcarsko nedozírné. Dokonce větší, než představují mešity samotné, označované za místo a prostředek šíření a posilování islámské moci. Ve Švýcarsku je celkem 200 mešit, přičemž jen 4 z nich mají minarety, které jsou po tomto referendu pravidelně otevírány veřejnosti jako důkaz, že je islám mírumilovné náboženství, nepředstavující žádné nebezpečí.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo osvětlit nebezpečné chování a jednání, jež se dnes označuje jako islámský terorismus, a najít vlivy, které mají toto jednání za následek. Tato bakalářská práce ve své druhé kapitole charakterizuje základní principy monoteistických náboženství a jejich analýzou identifikuje rozdíly mezi nimi. Komparací jednotlivých monoteistických náboženství jsem došla k závěrům, ze kterých vyplývá, že interpretace Koránu a práva aš-Šari'á islámských fundamentalistů opravňuje islamisty k násilnému potlačování jinak religiózně orientovaných národů, především západních demokratických států, které vyznávají odlišný způsob života od muslimů. Třetí kapitola pojednává o vlastnostech fanatika, člověka, který je podmaněn svému přesvědčení, na jehož základě a pro splnění svých představ je schopen zavrženíhodného jednání. Nutno podotknout, že vazba muslima na Korán skutečně fanatickou je a rozbor jednotlivých kapitol Koránu mě přesvědčil o netoleranci islámských fundamentalistů, vzhledem k faktu, že skutečně obsahuje desítky nenávistných příkazů. Nelze tedy ze strany fanatických islamistů očekávat jakýkoli kompromis se západními – křesťanskými – státy. Muslimská averze k západním státům avšak neplyne pouze z jiných zájmů, odlišné kultury a vyznání. Analýzou zásahů do jejich vlastních sporů Spojenými státy americkými a jejich spojenci jsem poukázala na fakt, že jakékoli podobné vměšování do vnitřní problematiky Blízkého Východu a severní Afriky způsobí zakořenění zášti a křivdy v hrdých muslimech, kteří se nadále situace rozhodnou řešit po svém. Pátá kapitola této práce pojednává o událostech z 11. září 2001 a soustředí se mimo jiné na život a aktivity Usama bin Ládina. 11. září 2001 byl zlým probuzením většiny západních států, který měl upozornit na nemilosrdnost a neohleduplné jednání ze stran islámských teroristických organizací v prosazování svých cílů. Toto varování nebylo adresováno pouze Spojeným státům americkým, ale i dalším spojeneckým státům. Události 11. září 2001 i další, spojené s teroristickými útoky ve Španělsku, Velké Británii a Rusku, ubezpečily nejen civilní obyvatelstvo, ale i hlavní představitele jednotlivých států, že teroristické organizace jsou ve svých útocích nepředvídatelné a vysoce nebezpečné. Ostatně, obava z hrozby teroristických útoků je znatelná i z protiteroristické legislativy, která sice již před 11. zářím 2001 existovala, avšak nebyla až tak rozsáhlá a nezahrnovala veškeré aspekty teroristického činu. Komparací legislativy před rokem 2001 s aktuální legislativou

poukazují na zásadní změny stávajících zákonů a též zavedení zákonů nových, společně s implementací nových skutkových podstat – především skutkové podstaty teroristického činu a financování terorismu.

V šesté kapitole jsem shrnula opatření Spojených států amerických a členských států EU a jejich vzájemnou spolupráci v potlačování terorismu a jeho financování. Detailně jsem analyzovala jednotlivé akty a dokumenty a jejich hlavní body a cíle, které směřují proti terorismu a dalším nelegálním činům s terorismem spojenými. Většina těchto dokumentů prosazuje především silnou prevenci, čili zavedení opatření, která by teroristickou činnost potlačovala v jeho zárodcích. V nedohledné době by se zajisté mělo řešit i hojné muslimské přistěhovalectví, které je prozatím nelimitované. Znatelně mění strukturu evropských států a jejich komunity a činnosti jsou stěží kontrolovatelné. Je více jak jasné, že většina z muslimské populace není extremisty ani teroristy, ale již několik desítek let se vyvíjející fundamentalistické odnože, mající celospolečenské cíle, jsou schopné pro ustanovení totalitního islámského režimu použít násilí. Netolerantní islámská teroristická činnost se stala největší hrozbou původně křesťanské demokratické EU a Spojeným státům americkým.

LITERÁRNÍ ZDROJE

1. SARDAR, Z., WYN DAVIES, Merryl. *Why do people hate America?*. 2. Vydání. UK: Icon Books Ltd, 2006. 231 s. ISBN10:1-84046-525-5, ISBN13:978-1840465-25-9
2. HOLE, G. *Fanatismus*. Přeložila Hoskovcová, S. 1. Vydání. Praha: Portál s.r.o., 1998 . 147 s. ISBN 80-7178-183-5
3. BEAR, R. *Jak naložit s Ďáblem*. Přeložil Mlejnek, V. 1. Vydání. Praha: VOLVOX GLOBATOR, 2010. 371 s. ISBN 978-80-7207-755-7
4. ABDALATI, M. *Islam in focus*. Indiana: American Trust Publication, 1975. 200 s. Library of Kongres No. 75-4382.
5. PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější ochrana základních práv (na pozadí boje proti mezinárodnímu terorismu)*. 1. vydání. Praha: Linde a. s., 2002. 471 s. ISBN 80-7201-383-1.
6. DANICS, Š. *Extremismus: hrozba demokracie*. 1. vydání. Praha: POLICE HISTORY, 2002. 128 s. ISBN 80-86477-07-X.
7. KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vydání. Praha: Vyšehrad, 1993. 296 s. ISBN 80-7021-125-3.
8. HRBEK, I. *Korán*. 3. vydání. Praha: Vyšehrad, 2000. 797 s. ISBN 80-200-0246-4.
9. BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vydání. Praha: POLICE HISTORY, 1999. 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
10. MENDEL, M. *Džihád*. 1. vydání. Brno: Atlantis, 1997. 231 s. ISBN 80-7108-151-5.
11. DAVID, V., MALACKA M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde a. s., 2005. 143 s. ISBN 80-7201-524-9.

12. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. Praha: Linde a. s., 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6.

13. JANDOUREK, J. Manželství s islámem. *Reflex*, číslo 35 (září 2010), roč. 21. ISSN 0862-6634.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

1. *Nová Národní bezpečnostní strategie USA* [online]. ČR: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003, [citováno 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/public/e2/e1/8f/14360_14945_RB_15_12_03.doc>

2. *Instrukce pro vyplnění elektronické verze vízové žádosti* [online]. ČR: Velvyslanectví Spojených států amerických v Praze, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.aic.cz/cms/instrukce_zadost.pdf>

3. *Terorismus* [online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2010, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-terorismus.aspx>>

4. *Národní akční plán boje proti terorismu : aktualizované znění pro léta 2007-2009* [online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2008, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/nap_2007_cze.pdf>

5. *Národní akční plán boje proti terorismu : aktualizované znění pro léta 2007-2009* [online]. ČR: Ministerstvo vnitra ČR, 2008, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/nap_2007_cze.pdf

6. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. ČR: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/public/7/46/a7/14340_14945_Bezp._strategie.doc>

7. *The European Union Counter – Terrorism Strategy* [online]. Brusel: Council of the European Union, 2005, [cit. 8. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/05/st14/st14469-re04.en05.pdf>>

8. *Islámský svět* [online]. ČR: www.wikipedia.cz., editováno 2011, [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Isl%C3%A1m>>

9. *Map of the Muslim Population* [online]. ČR: www.wikipeida.org, 1998, [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:World_Muslim_Population_Map.png

10. *Rozhodnutí Rady 2011/70/SZBP* [online]. Brusel: Úřední věstník EU, 2011, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW:
<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:028:0057:0059:CS:PDF>>

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Seznam států s počtem věřících muslimů nad 50%
- II. Procentuelní poměr muslimské populace jednotlivých států
- III. Přehled islámských teroristických organizací

Seznam států s počtem věřících muslimů nad 50%⁵³

- Afghánistán (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Albánie
- Alžírsko (islám je státním náboženstvím)
- Ázerbájdžán
- Bahrajn (islám je státním náboženstvím)
- Bangladéš (islám je státním náboženstvím)
- Brunej (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Egypt (islám je státním náboženstvím)
- Indonésie
- Irák (islám je státním náboženstvím)
- Írán (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Jemen (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Jordánsko (islám je státním náboženstvím)
- Katar (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Kazachstán
- Komory (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Kuvajt (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Kyrgyzstán
- Libye (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Malajsie (islám je státním náboženstvím)
- Maledivy (islám je státním náboženstvím)
- Maroko (islám je státním náboženstvím)
- Mauritanie (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Omán (islám je státním náboženstvím)
- Pákistán (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Palestinská autonomie
- Saúdská Arábie (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Senegal

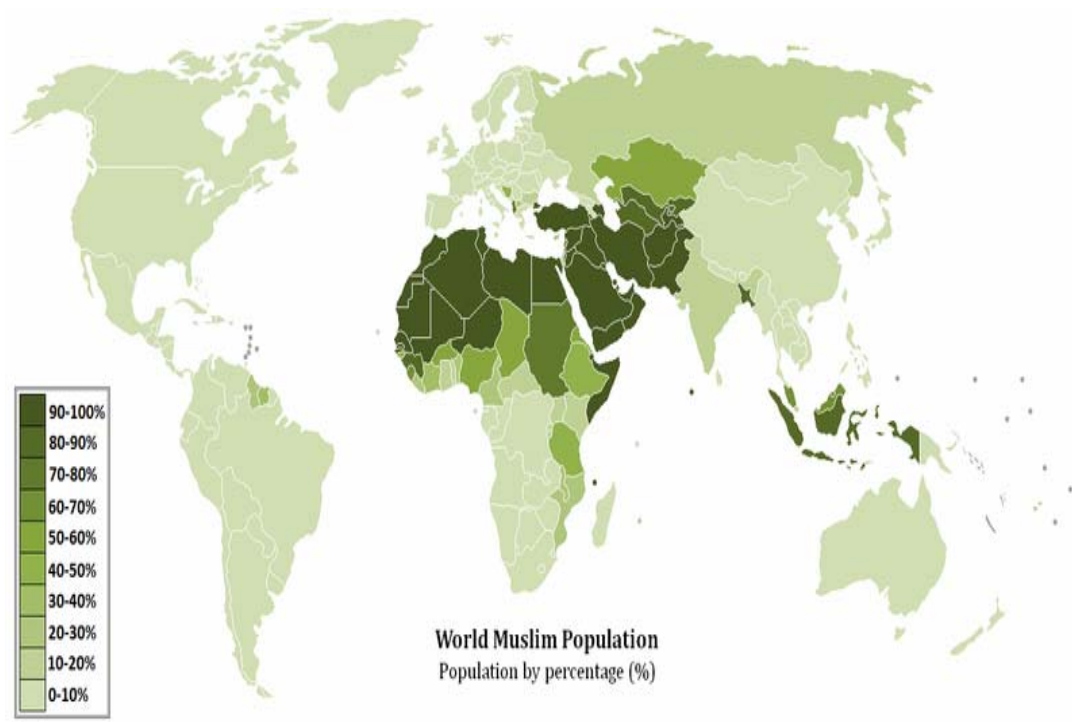
⁵³ *Islámský svět* [online]. ČR: [www.wikipedie.cz.](http://www.wikipedie.cz/), editováno 2011, [cit 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Isl%C3%A1m>

- Somálsko (islám je státním náboženstvím)
- Spojené arabské emiráty (islám je státním náboženstvím)
- Súdán (islám je státním náboženstvím i základem zákonodárství)
- Sýrie
- Tádžikistán
- Tunisko (islám je státním náboženstvím)
- Turecko
- Turkmenistán
- Uzbekistán

Významné muslimské menšiny v Evropě

- Francie (severoafričtí přistěhovalci a jejich potomci - 2., 3. generace)
- Německo (převážně Turci, kteří přijeli za prací do bývalého Západního Německa, tvoří samostatné komunity a často se vracejí do Turecka)
- Nizozemsko (převážně severoafričtí přistěhovalci)
- Rusko (v Asijské části)
- Španělsko (převážně afričtí přistěhovalci)
- Švédsko (necelý milion muslimů převážně ve velkých městech)
- Velká Británie (přistěhovalci zvláště z Asie, Indie a Pákistánu, ale i Afriky)

Procentuelní poměr muslimské populace jednotlivých států⁵⁴



⁵⁴ *Map of the Muslim Population* [online]. ČR: www.wikepeida.org, 1998, [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:World_Muslim_Population_Map.png>

Přehled islámských teroristických organizací⁵⁵

Abú Nidal Organization
Abu Sayyaf Group
Al-Qaeda (al-Káida)
Al-Aqsa
Al-Takfir
Al-Hijra
Ansar al-Islam
Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia
Force 17
Hamas (Islamic Resistance Movement)
Harakat ul-Mujahidin
Hezbollah (Hizballáh)
IBDA-C
Islamic Group (Gamá al-Islamiya)
Islamic Movement of Uzbekistán
Al-Jihad
Kurdistan Workers Party
Mujahedin-e Khalqa Organization
The Palestine Islamic Jihad
Palestine Liberation Front
Popular Front for the Liberation of Palestine
Qibla and People against Gangsterism and Grugs

⁵⁵ *Rozhodnutí Rady 2011/70/SZBP*[online]. Brusel: Úřední věstník EU, 2011, [cit. 7. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:028:0057:0059:CS:PDF>>

